

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobota
števila Din 1.50

„Tabor“ izhaja vsak
nedeljo in praznikov, ob
čalunom naslednjega
meseca po polju 10 Din,
z dodatno 18 Din, dostavljeno
11.50 Din, na izkaznice 10

„NARODNI LIST“ (četrtkova šte.
„Tabora“) se narača kot tednik
in štane mesečno 2 Din, četrt-
letno 6 Din, polletno 12 Din,
celoletno 22.50 Din
Narodna se plačuje vnaprej

Maribor

(NARODNI LIST)

Posam. šte. Din -75,
četrtkova in sobota
števila Din 1.50 :-:

UREDNIŠTVO „Tabora“ in „Na-
rodne lista“ je v Mariboru, Jur-
čičeva ulica 4, I. nadstropje. —
Telefon interurban šte. 276. —
Rokopisi se ne vračajo.

UPRAVA je v Jurčičevi ul. št. 4,
prilike deano. — Telefon št. 24.
SHS politno-škol. rač. za „Tabor“
11.787, za „Narodni list“ 12.833

Na narodna brez denarja se ne
ozira. Inseratne cene po dogovoru

Leto: IV (II).

Maribor, četrtek 22. marca 1923.

Štev: 65 (12).

Sadovi nesloge.

Ko so se pred meseci v znamenju ne-
sloge med naprednjaki izvršile v Ljub-
ljani občinske volitve in prinesle nečuve-
no zmago komunistom in klerikalcem, je
to spmetovalo napredne ljubljanske Slo-
vence in za volitve v narodno skupščino
se je med demokratsko in narodno-na-
predno stranko ustvaril Napredni blok,
ki je dne 18. marca lepo zmazal s svojima
kandidatoma Reisnerjem in dr. Ravni-
harjem.

Pri nas v mariborskem volilnem
okrožju spoznanje po potrebi napredne
sloge žal še ni prodrlo. Dr. Kukovec že
več ko leto dni neprestano kliče k zedi-
njenju naprednih sil, ker je odino tako
mogoče uspešno odbijati naval klerika-
lizma, ki postaja vedno bolj protijugo-
slavski, vedno bolj protidržaven. Še
slovenski, vedno bolj protidržaven. Še
tik pred volitvami, ko je bilo treba po-
staviti kandidatne liste, je dr. Kukovec
in so drugi naši voditelji javno na sho-
in s pismi na voditelje drugih napred-
nih strank in s časopisnimi članki pozi-
vali k složnemu, enotnemu nastopu na-
prednjakov. Dr. Kukovec je stavil vodi-
telju SKS Drofeniku ter enemu izmed
voditeljev NSS v Mariboru pismeno kon-
kretno predloge glede formalne ureditve
skupne kandidatske liste. Drofenik je bil
tako ošaben, da se je — kakor je to po-
znejše javno sam priznal — norca delal iz
dr. Kukovca na ta način, da mu je pisal
pritrilno pismo, na drugi strani pa na
vse kriplje delal v svoji stranki proti
sporazumu. Še bolj ošabno je odklanjal
sporazum g. Pucelj, češ naša SKS ni za to
tu, da bi po njenem hrbtu prišli demo-
krati do mandata. Gospodje so se sklice-
vali na številke, ki so jih dobili l. 1920.
Bili so tako zaljubljeni sami v sebe in
tako slepi, da do zadnjega hipa niso vi-
deli dejanskega položaja, ki je kazal na
to, da bo SKS izšla iz teh volitev zelo
decimirana. Mi demokrati smo to vedeli,
toda nikdar nismo slutili, da bo ošabnost
gospodov pri SKS tako kruto kaznovana,
da bi dobili celo manj glasov nego mi de-
mokrati. In vendar se je to zgodilo. Mi
smo napredovali za okroglo 600 glasov,
SKS pa je v mariborskem okrožju padla
za krog 14.000 glasov in je dobila manj
nego mi. Tako imajo sedaj gospodje
Drofenik, Dobnik in drugi priliko raz-
pisati o tem, kaj bi bilo pametneje: ali
napredni blok ali ne? To pa brez ozira
na to, ali gre za kak mandat ali ne. Šlo je
za afirmacijo napredne in jugoslovenske
misli napram reakciji in plemenskem
separatizmu.

Gospodje od NSS so bili istotako za-
ljubljeni vase in v svojo moč, da niti ni-
so smatrali za vredno odgovarjati na po-
nudbe naših voditeljev za skupni nastop.
Avto Sugestija je imela pri njih tako
čudežno moč, da so videli že 2-3 mandate
v svojih žepih. Tudi oni so žalostno raz-
očarani, zakaj ne le da niso napredovali,
ampak so celo padli pod število, ki so ga
dobili l. 1920.

Tako se je zgodilo, da so vse te tri
napredne stranke vsled nesloge ostale
brez mandata, dočim bi jih s skupnim
nastopom lahko dobile najmanj 2-3. Za-
kaj vse sile, ki so se sedaj porablja v
medsebojnem boju, bi se bile lahko kon-
centrirale v boju proti skupnemu so-
vražniku: proti reakciji in plemenskem
separatizmu. Tako pa danes triumfira naj-
grša reakcija, triumfira plemenska go-
nja, triumfira protidržavni element: Ko-
rošec, Radič in Nemec.

Položaj je danes tak, da je krog 20.000
naprednih Slovencev v našem maribor-
skem volilnem okrožju brez vsakršnega

Po volitvah v narodno skupščino.

Kombinacije o politični konstelaciji. — Ali radikalno-demokratska vlada, ali
revizija ustave ali pa razpust parlamenta? — Demokrati ne gredo v koalicijo z
radikalci.

Beograd, 21. marca. Glasom dozdaj-
nih uradnih poročil je izvoljenih v Srbiji
(z Beogradom vred): 49 radikalov, 22 de-
mokratov, 2 zemljoradnika; v južni Sr-
biji: 18 radikalov, 10 demokratov, 13 tur-
ških džemijetov; v Vojvodini: 16 radika-
lov, 6 Nemcev, 4 demokrati, 3 socijalisti,
3 bunjevci, 1 zemljoradnik, 1 Rumun, v
Hrvatski-Slavoniji: 52 radičevcev, 11 de-
mokratov, 6 radikalov; v Bosni-Hercego-
vini: 13 radikalov, 18 Spahovcev-musli-
manov, 6 zemljoradnikov, 9 Radičevcev,
1 srpske stranke; v Dalmaciji 7 Radičev-
cev, 5 radikalcev, 2 Drinkovičevcev, 1 de-
mokrat; v Črni gori: 3 radikali, 3 demo-
krati, 2 avtonomista (Vešović); v Slove-
niji: 21 klerikalcev, 1 demokrat, 1 SKS,
2 Radičevca, 1 mandat še sporen med
Nemcem in Golouhovci.

Ljubljana, 21. marca. V Ljubljani
je izvoljen demokrat Reisner; v ljubljans-
kem volilnem okrožju Pucelj (SKS) in
klerikalci: dr. Korošec, Sušnik, Gostin-
čar, Stanovnik, Brodar, Strcin, Krem-
žar, Škulj, Nemančič. V mariborskem vo-
lilnem okrožju klerikalci: dr. Korošec,
Skoberne (Dolsko), Kranjc (St. Jungert),
Klekl (Črešnovec), dr. Hohnjec, Kugov-
nik (Prevalje), Faleš (Orehovavas), Že-
bot (Maribor), Pušenjak (Maribor), Šif-
tar (Martjanci), Vesenjaj (Maribor),
Vrečko (Ponikva); Radičevca: Radič in
Čišmežija iz Preloga.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Včeraj
zvečer od 17. do 21. ure se je vršila seja
radikalnih ministrov, na kateri je poro-
čal notranji minister o volilnih rezulta-
tih, ki so dospeli tekem včerajšnjega dne.
Govorilo se je tudi o ostavki ministrov
Omerović, Serić, Supilo in Zupanič, ven-
dar pa se o njej ni dalje razpravljalo.
Zato ostavka tudi še ni sprejeta, temveč
odgovorjena na poznejši čas. Vlada se je
posvetovala tudi o političnem položaju.
Razpravljalo se je zlasti o tem, ali naj se
izvede temeljita rekonstrukcija vlade ali
pa naj se zasedejo samo mesta odstopiv-
ših ministrov, na kar naj bi vlada nada-
ljevala svoje delo, dokler se ne bo raz-
čistil položaj in pokazalo, kaka konstela-
cija bo v bodočem parlamentu. Ožji
pristaši Pašića so se izjavili za sodelo-
vanje s Pribevičevim za slučaj, da pride
v Beograd tudi Radič. Na drugi strani
pa se izraža mnenje, naj bi v slučaju, da
pride v Beograd tudi Radič, ostala homo-
gena radikalna vlada, obstoječa iz samih
radikalnih ministrov, ki bi jo podpiral v
parlamentu džemijet. Končna odločitev o
tem vprašanju še ni padla, ker položaj še
ni dovolj jasn in vlada še ni zavzela

Vprašanje varnosti Evrope.

Pariz, 20. marca. (Izv.) Iz Londona
se poroča, da se bavi javno mnenje zla-
sti z vprašanjem varnosti Evrope. Glas-
som poročila „Echo de Paris“ priprav-
lja angleška vlada več načrtov, kako bi
se obvarovala Evropa pred novimi voj-
nami. Gre predvsem za nekaj angleško-
francosko-belgijski in poljsko-češkoslo-
vaško-rumunski garancijski pakt.

Zavezniki in turški protipredlogi.

London, 21. marca. (Izv.) Danes so
se sestali zavezniki strokovnjaki pod
predsedstvom Lord Curzona, da se po-
svetujejo o turških protipredlogih glede
mirovne pogodbe. Na dnevnem redu ni
nikakih osnovnih vprašanj, ki so večino-
ma rešena že v Lausanni. Splošno se

stališča, ki ga misli zastopati v nastali
politični situaciji. O tem se bodo danes
nadaljevala posvetovanja. Pašić je spo-
ročil vladi, da je bil na dvoru, kjer je
poročal kralju o izidu volitev ter o bodo-
čem delu vlade, ki ga namerava izvesti
po volitvah.

Zagreb, 21. marca. (Izv.) Radičevski
zagrebški listi poročajo iz Beograda: S
strani kompetentnih radikalnih strani
doslej niso izšla še nikakva poročila. Oči-
vidno nočejo radikaleci v tej nesigurni
situaciji s preranimi izjavami spraviti
volilne vlade v zadrego, ker se boje bo-
dočega razvoja. Na demokratski strani
so se politični razgovori že pričeli. Vče-
raj se je vršila v predsedstvu narodne
skupščine konferenca med dr. Lukini-
cem, Pribevičevim in Markovičem, na
kateri se je razpravljalo o novem polo-
žaju. Sklepi, ki so bili sprejeti na tej
konferenci, še niso znani. Govori se, da
se radikaleci gibljejo v okvirja vidovdan-
ske ustave ter si prizadevajo, da ne pre-
korajajo teh mej. Radič in Korošec sta
radikalni volilni račun popolnoma pre-
križala. Radikaleci se živahno bavijo z
novim položajem, v katerem so se znašli
popolnoma nepripravljeni. Skoraj gotovo
se lahko trdi, da računajo sedaj radikale-
ci na demokratsko pomoč. S tem raču-
najo zlasti ožji Pašićevi pristaši, dočim
nočejo radikaleci, najmanj pa sedanja ra-
dikalna vlada ničesar slišati o obnovi ra-
dikalno-demokratske koalicije. Mnenja
so, da bo treba iskati sporazuma šele po
prihodu Radiča, ter prej obljubiti revizi-
zijo ustave, ki naj bi se izvedla pozneje,
ali pa raje razpustiti parlament. Pašićevi
ožji pristaši pa zastopajo stališče, da bi
kazalo tudi po prihodu Radiča, nadalje-
vati radikalno vlado s pomočjo džemijeta
in Nemcev.

Beograd, 21. marca. (Izv.) Bivši
finančni minister dr. Kosta Kumanudž,
ki je bil izvoljen v Bitolju, se je napram
novinarjem izrazil sledeče: Položaj je
izredno zanjočen. Z obnovo koalicije med
demokrati in radikaleci se ne more raču-
nati. Nikdo v našem klubu bi ne pristal
na to, ker je vse ogorčeno nad postopa-
njem radikalcev. Demokrati prepuščajo
vso odgovornost radikalcem ter ostanejo
v opoziciji, kjer bodo nastopali po po-
trebi ostro ali pa milejše. Vzrok, da so de-
mokrati izšli iz volitev oslabiljeni, leži v
zlorabi vsega državnega upravnega apa-
rata s strani radikalcev v boju proti de-
mokratom, proti katerim so favorizirali
vse razdiralne elemente.

—
pričakuje, da se mirovna pogajanja pred
velikonočnimi prazniki ne bodo obnovi-
la. Turški predlogi povzročajo nove tež-
koče, vendar pa vlada splošno mnenje,
da se bodo dala nasprotja pri oboje-
stranski popustljivosti premostiti.

BORZA.

Curiah, 21. marca. (Izv.) Predborza:
Pariz 35.30, Beograd 5.525, London 25.37,
Berlin 0.0259, Praga 16.02, Italija 26.17,
Newyork 540.50, Dunaj 0.00745, žigosane
krone 0.0075, Budimpešta 0.135, Varšava
0.0155.

Zagreb, 21. marca. (Izv.) Pariz 6.35—
6.40, Švica 18.10—18.20, London 4.59—4.60,
Berlin 0.47—0.475, Dunaj 0.1350—0.1365,
Praga 2.915—2.925, Italija 4.71—4.73, do-
larji 94.50—96.00, Budimpešta 2.30—2.35,

formalnega zastopstva v narodni skup-
ščini. Morda bode gospode pri SKS in
NSS ta položaj iztreznili. Morda vendarle
pridejo sčasoma do prepričanja, da je
potrebno preiščati o skupnem delu na-
prednjakov in da je treba v tem zmislu
tako prirediti z delom. Napredno Ljub-
ljano je izučil in zdrnil katastrofalni
poraz pri občinskih volitvah, upamo, da
zdrami voditelje SKS in NSS katastrofo
obeh teh strank.

Ekspoze dr. Ninčiča in položaj po volitvah.

Zunanji minister dr. M. Ninčič je
tik pred volitvami povabil k sebi beo-
grajske novinarje in jim podal ekspozice
o naši zunanji politiki. Nekoliko čudno
je, da je dr. Ninčič še le v trenutku vo-
litev občutil potrebo dati javnemu mne-
nju vsaj hiter in površen vpogled v de-
lo zunanje ministrstva oziroma zuna-
njega ministra. Dr. Ninčič se je zavedal,
da si je izbral neprimeren trenutek, za-
to pa se je skušal opravičiti, češ, važnej-
ša vprašanja so morala preiti iz prve fa-
ze, predno so dozorela za javnost.

V splošnem je treba dr. Ninčiču pri-
znati, da je bil stvaren, četudi ni povedal
nič novega. O odnosih z Italijo in speci-
elno glede Reke je konstatiral samo to
da smo dobili vse, kar nam je slo po po-
godbi. Sporna vprašanja bodo še rešena
ko se zaključijo sedanja pogajanja. Do-
kier ni končana razmejitev, ni mogoče
reči nič gotovega. Opatijska pogajanja
(dr. Ninčič uporablja ime „Abazzia“)
bodo zaključena tekom enega meseca. Z
Italijo morajo nastopiti boljši odnosi,
ker smo kot sosede na Jadranskem mor-
ju med seboj odvisni.

Odnosi z zavezniki so dobri. Madžar-
ske tajne organizacije nam sicer delajo
prezlevice na mejah, vendar pa jih ne
precenjujemo. Take organizacije so naj-
bolj nevarne za samo Madžarsko. Gorje
deželi, ki ima tajne organizacije, v kate-
rih imajo neodgovorni ljudje moč nad
drugimi. Ravno te organizacije bodo
spravile Madžarsko v težko notranjo
krizo.

Podobno je z makedonstvujočimi. Zlo-
dela teh čet pa nimajo vpliva na službe-
ne odnose med Jugoslavijo in Bolga-
rijo. Dobro razumemo, s kakimi težko-
čami se mora boriti Stambolijskij, ven-
dar pa akcija teh čet zelo ovira medse-
bojno zblizanje. Na niski konferenci mo-
ra priti do sporazuma. Borba proti ko-
mitskim organizacijam pa se bo nada-
ljevala z vso energijo.

V solunski zadevi nismo dosegli po-
zitivnih uspehov, a se pogajamo in — dr.
Ninčič upa, da bomo tudi to vprašanje
rešili zadovoljivo. Z Albanijo so se odno-
šaji izboljšali. Dr. Ninčič je zavrnil ve-
sti, da namerava Bajram Cur ustanoviti
albansko - črnogorsko monarhijo s kra-
ljem Mirkom črnogorskim.

S sovjetsko Rusijo še nimamo nikakih
vezi. Vzpostavimo jih, kolikor bo kazalo.
Končno je zavrnil očitke, češ, da vlada
ne skrbi za naše rojake v Istri. Vlada
ima vezane roke, ker dogovor o manjšin-
skem varstvu ne velja za velike države.
Povodom pogajanj z Avstrijo se je go-
vorilo tudi o koroških Slovencih. Slo-
vence, ki jih je na Koroškem približno
70.000, imajo zgolj eno osnovno šolo, do-
čim ima 40.000 Nemcev v Sloveniji 17
osnovnih, 2 srednjih in 1 realko. (In ven-
dar se je samo »govorilo«, kakor da je
tudi Avstrija velesila).

Dobro in zaslužen lekcijo so dobili
zagrebški listi, katerim je minister dr.
Ninčič posvetil precejšen pasus v svo-

jeni govoru. Zagreba ni mogoče zadovoljiti. Izpraznili smo Sušak: v Beogradu so se vršile manifestacije, Zagreb se je držal rezervirano. Del hrvatskega tiska smatra, da je vse, kar beograjska vlada stori, naperjeno proti hrvatskim interesom. Drugi listi pišejo napačno, ker nimajo o zunanji politiki jasnih pojmov.

To so v glavnem točke, katerih se je dotaknil dr. Ninčič v svojem ekspoziciji. V celoti potrjujejo zgolj to, kar se je naša zunanji politiki zmiraj očitalo: ni aktivna, ni jasna in odločna. Naša zunanja politika je defenzivna: čuva in brani mirovne pogodbe, pri tem pa ne pozna tiste prožnosti, ki jo v takih primerih kažejo ravno Italijani. Zato tudi ne zaznamuje nikakih uspehov, če abstrahiramo to, da je dosegla striktno izvršitev mirovnih pogodb. V solunskem vprašanju se vedno gibljemo na isti točki, z Italijani se otepamo za to, kar bi lahko imeli že zdavnaj, če bi vlada nastopila s primerno odločnostjo. Naša zunanja politika je okorna, ker je v zakupu ene same politične stranke, ki se pri izvrševanju diplomatske službe ne ozira na sposobnost, marveč predvsem na strankarsko pripadnost zunanjemu ministru podrejenih organov. Neopustljiv ostane fiasko, ki ga je dr. Ninčič doživel na znani seji Zveze narodov, kjer je svojo osebno ambicioznost zastavil za interese naše države in Male antante.

Vsi izven radikalne stranke stoječi politiki povdarjajo nujnost gotovih korektur v naši zunanji politiki. Ne gre za kako dalekosežno preorientacijo, ki si jo zamišljajo v redakcijah levičarskih listov. Smer naše zunanje politike je dobra, že zato, ker je edina mogoča. Mi se ne moremo izjaviti za revizijo mirovnih pogodb, ne moremo napovedati interesne solidarnosti z Nemčijo in s široko gesto priznati sovjetske vlade. V svoji taktiki pa bi morali pokazati več aktivnosti, dalekovidnosti in prožnosti. Vsi dosedanja nastopi na raznih konferencah so pokazali, da jugoslov. diplomacija nima tiste reputacije, ki bi jo lahko imela z ozirom na položaj naše države.

Medtem so se izvršile volitve, ki ulegnejo biti dalekosežnega pomena za političen razvoj v državi. V tem trenutku so mogoče različne kombinacije, vendar pa je vsako računanje brez krčmarja nezanesljivo ali morda celo smešno. Nedvomno smo dospeli v večjo negotovost nego je vladala prej. Ko se bo sestel parlament in bomo videli, kakšen bo ta heterogeni, plemensko ločeni parlament — se bo dalo reči kaj več. Gotovo pa je to, da se bo morala naša zunanja politika držati dosedanje smeri, dasi bodo morda izvršene taktične korekture. Mednarodno-pravna podlaga naše države ostane neizpremenjena; s tem morajo računati najekstremnejši plemenski poli-

tiki, zakaj če bi se kaj spremenilo, bi se spremenilo v škodo Hrvatov in Slovencev. Nedvomno bo sedanja politična negotovost vplivala tudi na potek opatijskih pogajanj. Italijani bodo mogli izrabiti

svoj položaj, in se zopet okoristiti na račun naše oslabiljenosti. Nadaljne kombinacije pa — kakor rečeno — nimajo verjetnosti.

Politično obzorje.

Za rešitev parlamentarizma.

N. Premovič je objavil v beograjskem »Preporodu« uvaževanja vreden članek, ki se nam zdi posebno primeren sedaj, ko gre za bodočo obliko jugoslov. parlamentarizma.

V javnosti prevladuje mišljenje, da bodoči parlament ne bo mogel delati, da bo prej ali slej razpuščen in da bomo na jesen zopet imeli volitve. Te je celo verjetno. Že sedaj je interes javnega mišljenja osredotočen na dva vprašanja: prvič, kako se bo vladalo v državi do teh sledečih volitev in drugič, ali ne bodo tudi prihodnje volitve potrdile, da je parlamentarno delo nemogoče? Posebno važno za bodočnost našega parlamentarizma je drugo vprašanje.

Izgleda, da izvestni ljudje, šefi in voditelji posameznih političnih strank, kompromitirajo že samo načelo parlamentarizma, ker ga s svojim sebičnim delom in z neuvidevnostjo uprav pade v slepo ulico.

Nihče ne bo mogel prej uničiti parlamentarizma v naši državi nego pokvarjeni parlamentarci sami. V prejšnjem parlamentu so se izkazali kot sovražniki parlamentarizma baš oni ljudje, ki največ operirajo z ljudsko voljo in njeno suverenostjo. Če bi si ljudsko voljo razlagali po delu teh ljudi, tedaj bi morali priti do sklepa, da ljudstvu ni do nasilja priti do sklepa, da ljudstvu ni da razpravljanja v parlamentu, ampak zgolj do nasilja in razračunavanja.

Posebno značilni sta dve taki akciji: komunistična in akcija hrvatske slijačke stranke. Komunisti, predstavitelji delavskega razreda, se niso prišli v parlament posvetovati, marveč diktirali svojo voljo. Niso prišli v parlament, da bi ustvarjali državo, ampak za to, da jo rušijo. Ker pa v parlamentu ni mogoča diktatura manjšine, so komunisti začeli terorizirati izven parlamenta.

Podobna je tudi akcija g. Stjepana Radića. On se je poslužil volilnega zakona iz prejšnjega parlamenta in se je dal izvoliti pod enakimi pogoji kot vsi drugi. Toda mož ni prišel v parlament, da bi ustvarjal državo, marveč je ostal v Zagrebu, da bi od tam diktiral svojo voljo, ki hoče, da se podro državni temelji.

Obe akciji — komunistična in Radićeva — sta razmajali načelo parlamenta-

rizma v njegovih temeljih. Ker sta gg. dr. Stjepan Marković in Stjepan Radić odrekla parlamentarni večini ono pravico, ki ji gre po samem načelu parlamentarizma. Začela sta nasilno akcijo izven parlamenta, poslužujoč se poslanske imunite. Parlament se ni znal zaščititi. — Ustvaril je zakon o zaščiti države, razveljavil komunistične mandate, ni pa izpopolnil njihovih mest z novimi volitvami. Proti g. Radiću pa sploh ni ukrenil ničesar.

Od tega časa je parlament začel slabeti. Njegovo poznejše delo je pokazalo vedno večjo slabost; nad njim je znagoval strankarski in osebni moment. Ustava je sicer bila ustvarjena, njena aplikacija pa onemogočena. Niso jo ovirale samo stranke, ki so bile proti ustavi, marveč celo stranke, ki so bile zanjo. — Znano je, koliko je ustavi škodovala notranja borba v radikalni in demokratični stranki.

Tako smo danes prili k volitvam, vendar pa z malo upanja, da bo mogoče najti izhod iz parlamentarne krize.

Parlament bi lahko rešile edine velike stranke in koalicija med njimi. Toda usoda naših velikih strank je fatalna. Redko katera stranka je brez dveh ali več šefov in ti šefi smatrajo sebe za načelo. Nič ni za stranko bolj usodepolno nego »neoporečne avtoritete«. Te so prvi pogoj za razpad stranke. »Neoporečne avtoritete« bodo ubile parlamentarizem, ker bo nastalo toliko skupin in frakcij, da bodo onemogočile vsako za delo sposobno večino. To vsakdo instinktivno že čuti, zato pa je v našem javnem življenju zavlada pesimizem. Parlamentarci bodo ubili parlamentarizem in to bo njegova najnemoralnejša smrt. Ravno parlamentarci s svojimi »neoporečnimi avtoritetami« pripravljajo neparlamentarno vladavino. Oni nas bodo pripravili tako daleč, da nikomur ne bo žal za parlament. In to je ono, kar bo najhuje.

Fatalnost cepljenja velikih strank, besno ustvarjanje malih skupin in frakcij, ki so najpogostejše nastale vsled ambicije posameznih nezadovoljnih »šefov« in ki načelno nimajo nikakega čuta za velike politične probleme — to je privedlo našo parlamentarno politiko k paradoksu.

Kdor si ne želi osebnih diktatorjev in politične samovolje, mora napovedati

oster boj malim političnim skupinam in frakcijam, ki uničujejo možnost velikih strank in zbiranje okoli velikih političnih programov.

Ali ni moglo načelo popolnega državnega in narodnega jedinstva zbrati v eno politično stranko vseh onih, ki so tega načela? Ali ni možna kooperacija s strankami, ki se v osnovnih političnih vprašanjih ne razlikujejo ali pa se razlikujejo le malo? Za rešitev parlamentarizma in normalnega političnega življenja je potrebno spajanje sorodnih skupin in frakcij v velike celote. Potrebno je, vrniti se nazaj k ideji koalicije večjih strank za izvršitev v naprej določenega programa.

Potreba zlivanja sorodnih strank in skupin opazamo tudi povsod drugod. Iz Anglije prihaja glas, da se Lloyd George približuje Asquitu. Pripravljen je, da se obe stranke združita v eno skupino. V Italiji so se fašisti in nacionalisti združili v enotno stranko. Ne samo to: obstoja celo možnost, da se bodo vse mieščanske stranke združile v veliki nacionalni blok. Tako je povsod okoli nas, le pri nas vidiš fatalne centrifugalne težnje raznih »avtoritet«, ki vidijo samega sebe na mestu političnega in državnega programa.

Če se bodo take težnje in taka intrazigentnost pojavile tudi v novem parlamentu, če se sorodne skupine ne bodo znale sporazumeti za zaščito države in narodnega jedinstva, če ne bodo znale obvarovati dosedanjih pridobitev pred navali in potresi — tedaj res ne vemo, kako bi mogli verjeti, da bodo prihodnje volitve prinesle kaj drugega kot nove apetite. Ti novi apetiti pa morajo parlamentarizem razgristi.

Delati je treba konstruktivno, da rešimo parlamentarizem. Pot k temu je koncentracija političnih sil na kar najširši nacionalni podlagi.

REPERTOAR LJUDSKEGA ODRA V MARIBORU.

Nedelja, 25. marca ob 15. uri: Trpljenje in smrt J. K. Pasijonska igra v 8 slikah.

Ponedeljek in torek, 26. in 27. marca — vsakokrat ob 20. uri: Trpljenje in smrt J. K. — Predprodaja vstopnic za vse predstave v pisarni Ljudskega odra (Kazino) vsak dan od 11. do 15. ure.

Rabljeni pisalni stroji

Ant. Rud. Legat, Maribor

Slovenska ulica 7. 425 Telefon št. 100.

Prosveta.

„Ljudski oder“.

Razen Narodnega gledališča imamo v Mariboru še »Ljudski oder«, ki je pa — bodi povedano takoj v začetku — Pepeljuga mariborskega občinstva. Vendar pa je ta Pepeljuga tudi ena izmed devetih Muz; je tudi Talija, dasiravno skromna in nedorasla. »Ljudski oder«, delo gojenecov bivše dramatične šole g. M. Skrbinškega, ki ga vodi in upravlja g. Ivo Peršuh, je resna naprava, ki zasluži več pozornosti s strani našega občinstva.

Ustanovljen je bil dne 22. decembra pr. l. Otvoritevna predstava se je vršila dne 7. januarja t. l. ob ogromni udeležbi. Vprizorili so »Revčka Andrejčka« z gosp. Vankom kot gostom v vlogi Anžeta in s sodelovanjem dijaškega orkestra. Žal da je prvotno zanimanje, že pri naslednjih predstavah pojenjalo, dasiravno so se za oder vneti diletantje še bolj trudili, dati kar največ in zrasti kar najvišje. Nadaljne predstave so se vršile po sledečem redu:

Dne 14. januarja Schönherr, »Otroška tragedija«.

Dne 21. januarja, Kotzenbare: »Babilone«.

Dne 28. januarja, »Revček Andrejček«.

Dne 15. februarja »Babilone« (vojaška predstava).

Dne 5. marca: »Mimar in njegova hči«.

Dne 12. marca: »Veleturista«.

Povrh tega so gostovali z »Otroško tragedijo« in »Babilonom« v Slov. Bistrici. Predstava »Revčka Andrejčka« koncem januarja je bila posvečena skladu

za Borštnik-Verovškov spomenik. Ironija usode — ali bolje rečeno: mariborska publika je zakrivila, da je imela ta predstava — deficit. Istotako pasivne so bile tudi druge predstave. Čudimo se, da se mladi ljudje niso naveličali nevhvaležnega posla in resignirali nad našimi razmerami, ki imajo tako trnjeva pota navzgor. Da se niso in da še upajo ter da kujejo nove načrte, pripravljajo nova dela — to je znamenje njih notranje moči in resnosti.

Koliko podrobnega dela, skrbi in truda je treba, predno so premagane vse težave, predno delo dozori in pride pred — prazno dvorano. Skromne kulise, izposojena garderoba, vaje v mrzli dvorani, tehnično delo igralcev in še marsikaj drugega — poleg tega pa navadno življenje, poklicno delo in njegove stotere skrbi — to so stvari, ki tvorijo globok minus pri vsakem resnem prizadevanju in ki jih premagaš edino le z mladostnim veseljem, pa z zaupanjem, da bo še boljše...

Te dni so vprizorili »Veleturista«. Zelo poljuden komad; nič globokega, nič težavnega, vse se razvija z lahkoto in ob obilnem smehu. Nastopi 17 oseb; že v tem so težave za diletantski oder v večjem mestu, kjer je treba računati z izvestno umetniško distanco. Igri se je poznalo, da so člani storili vse, kar more doseči ljubezen do stvari. Ljubezen pa doseže zelo mnogo: budi talente in jih vabi k tekmi, na mejdan junačkie. Tem talentom je treba še mnogo dela, samoizpolnjevanja, mnogo rasti, predno dobe svojo ustaljeno obliko in se razvijejo do avtokritike. Nekateri so že dosegli precejšnjo stopnjo kristalizacije: gg. Peršuh, Holy, Sentoč-

nik, Poljanec, gđc. Latke, Albrechtova, Ferjanova. Režija je dobra, volja krepka in ključboječ! Le pogumno naprej!

Za Cvetno nedeljo pripravlja »Ljudski oder« pasijonsko igro, katero si bo zanimivo ogledati. Spomnimo se, da se je iz pasijonskih iger v drugih podobnih krščanskih misterijev razvila moderna drama. Po Veliki noči bo gostoval g. Skrbinšek. V maju bo sezona zaključena, nato pa se prične delo na deželi, ki je važnega pomena za naše prosvetno življenje.

»Ljudski oder« ni strankarska naprava, kot govoričijo na tihem oni, ki vidijo vse stvari skoz večno iste motne naočnike. Je družba mladih ljudi, ki jih veseli odrska umetnost in ki kot diletantje iščejo ozkega sožitja z ljudstvom, z njegovimi najširšimi sloji. Zato opozarjamo nanj vse one, ki jim je kaj mar ljudska izobrazba, da ga podpirajo in mu pomagajo na nadaljni poti. B-o.

Kubanski kozaki.

(K četrtkovemu koncertu.)

Kje je njihova domovina? »Kubanska Oblast« je del kavkaške Rusije. Ime je dobila po reki Kuban, ki je bila znana že starim Grkom pod imenom Hypanis. Del ozemlja je gorat, drugi del pa tvorijo stepe in močvirja. Tu je ruska vlada naselila kozake, da varujejo kavkaške meje. Poleg kozakov ruske narodnosti in pravoslavne vere prebiva v Kubanski oblasti več deset tisoč Čerkezov, Armencev i. dr. Precej močna je bila tudi nemška kolonija. Dežela je

štela l. 1893 približno poldrugi milijon prebivalcev na površini 101.723 kv. km. Pečali so se s poljedelstvom in živinorejo. Ruska vlada se je zelo trudila, da bi s pomočjo kozakov dvignila splošni nivo te pokrajine. Čez kubansko ozemlje teče kavkaška železnica.

Po revoluciji so se kubanski Kozaki deloma razkropili po svetu. Mnogi so se naselili kot poljedelci v raznih delih sveta, drugi še iščejo dom in streho, nekateri so se že vrnili v domovino. Pevski zbor »Kubanc«, ki nastopi v četrtek v Mariboru, je sestavljen iz najboljših pevcev kubanskih vojnih čet in potuje širom sveta; pravkar je na poti v Italijo in Šp. Nastopal je že ponovno tudi v Jugoslaviji, medtem se je čistil, izpopolnjeval z boljšimi silami in skušal doseči resno umetniško kvaliteto. Vztrajnost in volja premagata marsikatero oviro, kjer so prirodne sposobnosti.

Koncertne točke vsebujejo skladbe najboljših ruskih skladateljev Čajkovskega, Rimski-Korsakova, Rubinštejna, Kotilina in drugih. Na to slede ruske narodne pesmi in eksotični narodni plesi, med njimi sloviti kavkaški ples »Molitva Samilja« in Ukrajinski gopak.

Kritiki se izražajo zelo povoljno o kakovosti in šolanosti njih glasov. — Ruska pesem je melodiozna in mehka. Izraža neskončnost ruske stepe, njeno melanholično in samotno. Pripoveduje nam o široki slovanski duši, ki je polna skrivnosti in polna ljubezni do človeštva. Ruska pesem nam je sorodnejša nego češka. V nji je združen čar orienta z miselnim bogastvom zapada.

Politične vesti.

*** Zakaj so Francozi zasedli Poruhrje?**
Na nekem sestanku častnikov je imel Barthou govor, v katerem je poudarjal, da je Poincaré izvedel zasedbo Poruhrja, ker je bil prepričan, da je le na ta način mogoče doseči izvedbo že davno podanih nemških obljub. Mesto pogajanj o še nesigurnih jamstvih je na ta način dobilo v roke sigurna jamstva, na podlagi katerih bo lahko uspešno vodil pogajanja z Nemčijo. Treba pa je počakati, da bo Nemčija stavila svoje predloge. Francija popolnoma zaupa svojemu ministrskemu predsedniku. Prepričan je, da bo Nemčija skoraj prisiljena, plačati reparacije ter dati jamstva za varnost Francije pred ponovnimi nemškimi napadi.

Dnevna kronika.

— Kakor nalašč. Prejeli smo: V roke mi je prišla na dan volitev številka »Uradnega lista« z dne 15. marca, ki vsebuje 9 obsojnih trgovcev in obrtnikov radi malenkostnih prestopkov (manjkajoče di) zakona o pobujanju draginje. Značilno za naše razmere.

— Odbor JAD »Triglav«, podružnica Ljubljana, izvoljen na III. rednem obč. zboru, konstituiral se je sledeče: predsednik Mojzer Tone, cand. iur.; podpredsednik Lak Jože, cand. teh.; tajnik Platinšek Odon, cand. iur.; blagajnik Skalič Zdenko, stud. teh.; knjižničar Čuk Bernard, stud. med.; arhivar Lichtenwalner Milan, stud. iur.; zapisnikar Fajdiga Franjo, stud. teh.; odbornik Andoljšek Miro, stud. teh.; revizorja: Zabkar Albin, cand. phil., Žmuc Anton, stud. phil.

— Za izseljenca. Na prošnjo ameriškega konzulata v Zagrebu se objavlja: Na ameriški konzulat v Zagrebu prihajajo vsak dan osebe z »affidavitom«, ki so ga prejeli od svojih rojakov iz Zedinjenih držav severoameriških, in zahtevajo, naj jim konzulat na temelju teh »affidavitov« izda potni list ali vizum. Vseled tega se opozarjajo vsi oni, ki imajo take »affidavite«, da ta dokument nima značaja potnega dokumenta, da njihov prihod na konzulat s takimi zahtevami nima nikake svrha in da za potovanje na sedež konzulata — v mnogih slučajih iz daljnih krajev — trošijo zaman čas in denar. Stranke se morajo pred svojimi prihodom na konzulat obrniti do svojih pristojnih oblastev radi izdajanja potnega lista in šele potem, ko dobe izseljeniški potni list, naj se odločijo do ameriškega konzulata zaradi vizuma.

— Izdajanje potnih listov dijakom za študiranje v inozemstvu. Tisti dijaki, ki hočejo študirati v inozemstvu in ki so morali doslej vlagati prošnje za vidiranje potnih listov pri Ministrstvu prosvete, se morajo odslej s takimi prošnjami obračati na Ministrstvo za notranje zadeve, oziroma na oddelek za potranje zadeve pokrajinske uprave za Slovenijo.

— »Geografsko društvo« na ljubljanski univerzi je na svojem III. rednem običnem zboru dne 12. marca tl. izvolilo sledeči odbor: Savnik Roman, cand. phil., predsednik; Baš Franjo, cand. phil., podpredsednik; Bednarik Rado, cand. phil., blagajnik; Rakovec Ivan, stud. phil., tajnik; Apleon Rikard, cand. phil., knjižničar; Beg Dušan, cand. phil., Mlinar Iv., cand. phil., odbornika; Mlinar Helena, cand. phil., Reja Oskar, stud. phil., odbor. namestnik; Rubič Ivo, cand. phil., Merble Fran, stud. phil., revizorja; Četverikova Aleksandra, cand. phil., Bačar Rafael, stud. phil. in Čič Viktor, stud. phil., častno razsodišče.

— Čehi in Romuni. Med obema narodoma se vedno bolj utrjuje in širijo prijateljske vezi. Nedavno se je ustanovila v Pragi češkoslov.-romunska liga. Proglas glede pristopa so podpisali najodličnejši predstavitelji češke javnosti, med njimi minister dr. Beneš. Prihodnje dni pride na česko znani romunski profesor in zgodovinar Nicolae Jorga, ki bo priredil na praški, brnski in bratislavski univerzi več predavanj.

— Pasivna rezistenca poštinih in brzojavnih uslužbencev v Avstriji. V ponedeljek, dne 19. tm. ob 6. uri zjutraj so pričeli na vseh poštinih in brzojavnih uradih na Dunaju izvajati pasivno rezistenco. Uradništvo vrši službo strogo po predpisih, vendar se je že v dopol-

danskih urah občutil splošen zastoj v ekspedicijski, zlasti pa pri odpremu poštinih pošiljk na kolodvorih. Tekom dneva so se pridružili tudi vsi zunanji uradi, tako, da se izvajata pasivna rezistenca po vsej Avstriji.

— Stavka v dunajskih bolnicah. V dunajskih bolnicah je izbruhnila v torek 20. tm. delna stavka, ker se namerava odpustiti bolniško osebje in namestiti usmiljene sestre. V zaščito svojih interesov je bolniško osebje vprizorilo delno stavko. Kuha se hrana samo za bolnike, za zdravnike, usmiljene sestre itd. pa ne. V ambulatorijih se izvršuje le najnujnejše delo. Bolniška oskrba radi tega ni prizadeta.

— Posnetek Morave iz aeroplana. Beograjsko »Vreme« poroča, da se v kratkem z dveh aeroplanov fotografira reka Morava. Aeroplana bosta letela 200 metrov nad zemljo ter bosta s te višine fotografirala 250 km toka reke Morave. Prvi aeroplan bo fotografiral del od izvira do pritoka Stalače, a drugi od Stalače do Požege. Aeroplana bosta dovršila to delo v 24 urah, dočim bi rabilo 800 tehnikov za isto delo več mesecev. Aeroplani z najboljšimi modernimi aparati zamorejo v štirih urah fotografirati pas širok 5 km ter dolg 540 km. To je rekord, katerega so nedavno dosegli v Franciji. Krasne rezultate so na tem polju dosegli tudi Nemci. Tudi Rumuni se poslužujejo pri reguliranju rek aeroplanov.

— Wiesbadensko gledališče pogorelo. V ponedeljek, dne 19. tm. je nastal v wiesbadenskem gledališču po večerni predstavi požar, ki je v kratkem času uničil poslopje in ves inventar. Gasilci, ki so prihiteli na lice mesta, niso mogli ničesar več rešiti. Škoda je ogromna. Kako je nastal ogenj, še ni pojasnjeno.

— Lenin še podaja izjave. Nekateri listi so Leninu napisali nekrolog, kajti vse vesti so se glasile, da je boljševiški poglavar na smrtni postelji. Sedaj pa prinaša »Daily Express« Leninovo najnovejšo izjavo, da je Rusiji treba miru, če se hoče pripraviti na veliki boj, ki bo v oddaljeni bodočnosti izbruhnil med zapadnimi državami in Rusijo, Kitajsko in Indijo s podporo vseh drugih vzhodnih držav. Vsekakor je Leninova bolezen bolj zagonetna nego njegova vojna prerokovanja!

Karel Marx.

Razredno organizirano delavstvo je te dni slavilo 40letnico smrti največjega marksističnega ideologa Karla Marxa. Njegovo ime zveni marsikomu podobno kot so nekoč zvenela imena prerokov in svetnikov. Marx je bil nedvomno velik mož, kateremu bo ohranjeno trajno mesto v kulturni zgodovini človeštva. V svojih zasnovah ni bil ravno samonikel in izviran, imel pa je odlične logične sposobnosti in velik filozofski kriterij. — Ustvaril je znanstveni sistem socializma in ga položil na temelje materialističnega pojmovanja zgodovine. Zanj so bili reprezentanti človeštva: Buddha, Sokrat, Krist, Mohamed itd. samo produkt razrednega boja kakor na pr. kak socialno-demokratski ali kapitalistični časopis. Delal je tedaj v okvirju svoje dobe: materialistične dobe, ki je svoje teoreme povzdignila na prestol absolutnih resnic. Znanstvena kritika je izpodbila marsikatero tezo, ki jo je postavil K. Marx in ves njegov sistem je danes preluksiran in razmažen od temeljev do strehe. Življenje je neizprosno: vse razgrize, iznajdbam, ki so v prvem trenutku izgledale kot da so rojene za tisočletja, odvzame sijaj in prvotno vrednost, idejo pobija z idejo, teorijo s teorijo. — Marxa danes primerjajo z Aristotelom modernega veka. Z Aristotelom se je držala krščanska filozofija ves srednji vek in z Marxom se sedaj drži socialistična. In ker je vse relativno, je bil premagan Aristotel istotako kot bo premagan Marx. Marxistični pristaši se danes trudijo, da bi dokazali svoje teze s citati iz Marxa kakor se je srednjeveška filozofija trudila, da bi se opravičila z Aristotelom. Zastonj: treba je verovati in ne z n a t i, zakaj znanstveno Marxov materializem ne drži več. Zaradi tega pa je marksistični sistem samo še sekta materialističnih vernikov. To pa seveda ne velja o socializmu kot takem, ki je neodvisen od struj in strankarskih programov. Značilno je, da so socialni demokrati danes razcepljeni v x-struj in te struje se prepirajo med sabo kot pravi sektari. To je najboljši dokaz, da je x

Marxov sistem mnogo minljivega in zmotnega, ali z eno besedo: človeškega.

B—o.

V soboto in nedeljo
nabiralni dan
Ljudske knjižnice!

Dopisi.

S Pobrežja. Naše slutnje so se izpolnile. Skoro vsi delavci so glasovali za dr. Koroščevo listo. Pozabili so torej, da je prav on dal v Ljubljani ustreliti 13 lačnih delavcev. Človeška narava je žalibog tako ustvarjena, da ji politični »Schlagerje« najbolj prija. Danes rdeče, jutri črno, če pa nanese politično razpoloženje, še sivo barvo, potem pa bodo naši politično neorijentirani ljudje vsi plesali s podgano. Te živali ljubijo temo in se rade skrivajo v podzemeljskih zatijih, nimajo nikakoršne časti, ker glodajo celo obrabljene podplate. Prav tako so naši bivši veliki socialisti, naši bivši Vsenemci politični tihotapci, za katere bi naj imel vsak pošten človek samo eno besedo: »puf! te bodi!« V to politično neorijentirano, v državnem smislu nezanesljivo protidržavno, navidezno klerikalno, v resnici komunistično gnezdo bi spadala vsako soboto in nedeljo v vseh gostilnah te občine prireditve naše »Orjune«.

S Pobrežja. Kaže dvigajo glave. Bivši nemškutarji so pričeli zopet blijavati ogenj. Prave Nemce, katere spoštujemo, bi lahko prešel na voličnu Pobrežje na prstih ene roke. Čudimo se radi tega, da je dobila 6. skrinjica 34 kroglic. Te izdajice, te Iškarijote Jugoslavije bi treba imeti v stalni evidenci in jih v pravnih časih na primeren način »preobraziti« k njihovi sedaj od njih zavrnjeni materiji. L. 1914 nismo pozabili, ga ne bomo pozabili, nemškutarji pa tudi pri nas ne bodo gospodarili. Te trditve se bomo zavedni nacionalisti držali in jo v silo tudi po barvali s svojo srčno krvjo. Deklar. Nemci na Koroškem ob vsaki priliki tepajo naše brate, tako dolgo bodo imele tudi za naše nemškutarje, kateri obvladajo popolnoma naš jezik, pasji bič. Pa brez zamere! Resnica sicer naravno boli, a resnica in pravica vztraja.

Z Dravskega polja. V sobotni številki smo pod tem naslovom priobčili dopis, tiče se ravnatelja Čučkovih ind. podjetij, bivšega intendanta Vesselyja. Kompromitirani gospod baje išče sedaj pisca v osebi g. A. Krambergerja. Ugotavljamo torej, da g. Kramberger, ki ga niti po imenu doslej nismo poznali, z dotičnim dopisem niti oddaleč ni bil v zvezi. — Uredništvo.

Objave.

§ Podporno društvo žel. uslužbencev v Ljubljani javlja na podlagi sklepa občnega zbora, da je mesečna članarina povišana od 1. aprila 1923 na 3 D. Od 1. maja 1923 se izplačuje za vsak smrtini slučaj 2500 D. Občni zbor dovoljuje svojim članom-vpokojevcem, da plačajo sedanjega članarino 2 D, v katerih slučajih jim prihodek pade v znesku 1500 D. Vse vpokojence prošimo, da najkasneje do 1. julija tl. sprovedo društvu, katero članarino žele plačevati v bodoče. Obširnejša letna poročila so izveščena na vseh postajah. Odbor.

§ Mariborski filmski klub začel včeraj s predvajanjem filma »Kraljica filma« Mitias Sandberg. Včerajšnja predstava je bila zelo napeta vsesilna, nikakor ne sme biti vrhunec filmske režije. Zanimiva povest po znamenitem romani Jules Werne v štirih delih. Samo še danes in jutri se predvaja 2 del tega izborna uspelega filma in je dana prilika še vsakomur, da si pogleda ta film ne glede ali je prve epopeje videl ali ne. — V četrtek začne 3. del.

Obiskuje

mestni muzej

v Cankarjevi ulici. Odprt vsako nedeljo od 10.—12. ure. Vstopnina 1 dinar.

Mariborske vesti.

Maribor 21. marca 1923.

m Kako dela invalidska organizacija v Mariboru. Prejeli smo: Na zgorajšnjo notico, ki jo je prinesel »Tabore« dne 17. tm. poročamo, da je neimenovan gospod podaril dne 4. febr. tl. 1000 Din. z naročilom, da se odtegne od tega znesek za ustanovnega člana, kar znaša po novih pravilih 500 Din. Ostane še torej znesek 500 D. G. pl. Rossmanit je podaril znesek 400 D. To je skupaj 900 D. Ta znesek se je podaril na sledeče člane, ki so v največji hodi kot podpora: Rat Cecilija v Studencih, vojna vdova, ima 5 nepreskrbljenih otrok, je dobila dne 21. febr. tl. 300 D. Knezer Rozalija, Maribor, vojna vdova z 2 nepreskrbljenima otrokoma, vrh tega je ležala bolna, je dobila 300 D. in Čerpeš Mijo, invalid, krojač v Mariboru, Smetanova ulica št. 51, ima 8 nepreskrbljenih otrok, je dobil dne 23. febr. 300 D. Toraj skupni znesek 900 D, kar znači, da se je ves znesek razdelil. Pribijemo, da je znesek 400 D bil od g. pl. Rossmanit podarjen kot prispevek za plesni venček (tozadevni dopis je v našem tajištvu v pogled na razpolago), ne pa za to, da bi se naj razdelil. Pripomnimo, da ne moremo sproti vseh zneskov razdeliti med člane, ker bi bila sicer blagajna kmalu prazna in za vsako akcijo, ki bi nosila kaj dobička društvu, nespособna. Ravno zaradi navedenih okolištin se tudi čisti dobiček plesnega venčka ne bo razdelil. Vsakemu članu so pa knjige pri blagajniku na razpolago v pogled, da se lahko prepriča o točnem in vzornem redu istih. Kakor se nam je od več strani javilo, hodi neki invalid (bivši funkcionar) na okrog ter hujška vojne vdove in invalide, naj gredo demonstrirati na okr. glavarstvo, da dobe moko. Opozorjamo vse naše člane, naj se ne dajo begati, ker okr. glavarstvo nima nobenih tozadevnih kreditov na razpolago, in bi imelo to za one, ki bi se dali premočiti, jako slabe posledice. — **Udrženje vojnih invalidov, poverjenišvo Maribor.**

m K poglavju o političnih metodah radikalcev. G. dr. Skapin nas prosi, da objavimo sledeče pojasnilo: Narodna radikalna stranka je poleg svojih političnih metod podkupovanja z denarjem, avanzmajev, korupcionizma z gledališčem in mistifikacij javnosti izbrala za orožje v svoj prid tudi napad na mojo osebo in to na lepaku: »Kje so lopovi? Proti zapadalcem bom postopal sodnijsko, napram javnosti pa ugotavljam sledeča dejstva: V zadevah delavcev 1) Progovne sekcije in 2) Delavnice juž. žel. za skupni sporni interes po približno 1.500.000 K z nad 1000 posebnimi tožbami sem odklonil pred prevzemom zadeve odgovornost za izid pravde, sem stranke in delavske zaupnike, ki so prihajali k meni sam in po svojem koncipijentu stvarno in pravno natančno poučil, ter sem obljubil, ker so izrečno zahtevali tožbo proti južni železnici, da jim oziroma organizaciji, v slučaju neuspeha, znatno popustim na stroških. Laž je, da bi bil rekel na vprašanje, kako stoji pravda, da stoji kritično. Res pa je, da sem odposlancem, kakor vedno v svoji dosednji praksi, zadevo stvarno in pravno obrazložil po svoji vednosti in vesti. Na zahtevo g. Nachtigala, ki mi je rekel, da bo dosegel potom radikalov plačilo zahtevkov delavcev in stroškov, sem predložil za dosedanje delo, že vložene tožbe in pripravljajna dela za še navložene tožbe, ki so zahtevale en cel delavni mesec, račun. — Glede vseh dejstev se sklicujem na svojega koncipijenta, stranke, delavce in delavske zaupnike. Motiv lepakom je iskati v močnem vijaku, ki sem ga navil tuk, radikalom glede sanatorija »Petrovo selo«. Če treba, bom pa ta vijak zakona, kojega tudi radikali, če prav v zvezi s kriminalnimi tipi, ne smejo nezakonovano lomiti, še trdneje privil. Dr. Karel Skapin.

m Predavanje v Ljudski univerzi. V ponedeljek dne 26. t. m. ob pol 8. uri zvečer predava v prostorih Ljudske univerze (mala kazinska dvorana) g. prof. dr. Medved: Meja pet na Vezuv. Zgodovinsko in topografsko predavanje. Z ozirom na zanimivost predavanja je pričakovati obilen obisk.

m V četrtek ruski koncert. V četrtek dne 22. tm. priredi ruski pevski zbor (Vojskovoju Hudožestvenij kor kozakov »Kuhany«) v Götzovi dvorani ruski

koncert pod vodstvom slovitega kapelnika Sokolova. Nastopi 35 pevcev. Na sporedu so razne pevske točke in ruski narodni plesi. Zbor je doslej z uspehom gostoval v mnogih mestih, sedaj potuje v Italijo in Španijo. Predprodaja vstopnic pri Brišniku in Höferju.

m Občni zbor protituberkulozne lige se vrši v petek, dne 23. tm. ob 20. uri zvečer v mali kazinski dvorani. Dnevni red: 1. poročilo predsednika; 2. poročilo g. docenta dr. Matkota o delovanju ambulatorija; 3. poročilo tajnika; 4. poročilo blagajnika; 5. izprememba § 8 pravil; 6. volitev novega odbora; 7. predavanje g. docenta dr. Matkota: Višinsko solnce in Röntgenovi žarki v boju proti tuberkulozi. — Vsi prijatelji protituberkulozne lige se vabijo, da se udeležijo tega zborovanja in se prepričajo, kaj je liga do sedaj storila in da je delovanje lige za blagor ljudstva prepotrebno.

m Predprodaja vstopnic za vse dni pasijonskih iger se vrši v pisarni Ljudskega odra v Kazini (uradniška menza). Vstopnice je že sedaj mnogo prodanih in je priporočati, da se vsako hitro po njih, ki noče zamuditi pasijonske igre.

m Oblastna skupščina Organizacije Jugoslovenskih Nacionalistov v Ljubljani se vrši kakor znano dne 24. in 25. tm. Kdor se izmed članov mariborske organizacije želi (seveda na lastne stroške) udeležiti te skupščine, naj se javi jutri v četrtek v tajništvo. — Upravni odbor.

m Cvetlični dan Ljudske knjižnice se vrši na Cvetno nedeljo, dne 25. tm. in prejšnjo soboto popoldne, dne 24. tm. da se morejo nabaviti vse nove knjige, ki so se baš zadnje dni tako silovito podražile, da si jih knjižnica ne more več nabavljati s svojimi skromnimi dohodki. Upamo torej, da bo javnost akcijo te izključno kulturne nestrankarske institucije, kjer je vsak brez razlike prepričanja in stann vedno najprijaznejše postrežen, simpatično pozdravila. Gospodje in gospodične, ki žele sodelovati, se naj blagovolijo javiti v uradnih urah v knjižnici, ali pa prihodnjo soboto popoldne in v nedeljo popoldne v Ljudski knjižnici, kjer dobe znake za pobiranje. Nabirati morejo le skupine dveh ali treh oseb.

m Redni letni občni zbor kraj. skup. osrednjega društva trgovskih nastavljenecov se vrši v petek 23. tm. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Kazine. Dnevni red: 1. Poročilo odbora; 2. Zdržištev Osred. dr. trg. nast. in društva zasebnih nameščenecov v enotno organizacijo; 3. Osemurnik; 4. Mezdnó gibanje; 5. volitve in 6. slučajnosti. Vabljeni so vsi priv. nameščenci, kakor tudi člani DZN.

m Za Jugoslovensko Matice je nabral g. Josip Kraševac, pisarniški ravnatelj okrožnega sodišča za vstopnice k porotnim obravnavam znesek 537,25 D in sočasno daroval večje število znamk. Vrlemu rodoljubu iskrena hvala! Odbor JM.

m Občni zbor Protituberkulozne lige. Moderni sistem dispenzerjev ali ambulatorijev se je v vseh državah, kjerkoli so bili uvedeni, izkazal kot najprikladnejše in najuspešnejše sredstvo za gojenje in povzdigo zdravstva med širokimi sloji, ki so vsled svojih socialnih in gospodarskih razmer navezani na čim cenejšo zdravniško oskrbo. Maribor je lahko ponosen na to, da je našel v docentu dr. Matku in okrajnem glavarju dr. Lajncu dva činitelja, ki sta v polni meri pojmovala važnost takega zavoda. Z vsa verno sta se lotila ustanovitve Protituberkulozne lige, ki je tudi res prišla posloovati v jeseni leta 1921. Kot enega svojih glavnih ciljev pa je smatrala PTL ustanovitev ambulatorija, čigar naloga je, da širokim slojem nudi zdravniško pomoč in podporo v obliki brezplačnih zdravil. Ideja je našla v našem prebivalstvu potrebno razumevanje in poln odziv. Zato je moglo iz semena, položenega v rodovitna tla, zrasti drevo, ki v krepkem razmahu uspeva, se razvija in razprošira svoje mogočne veje nad vsemi, ki so primorani iskati dragocenega zdravja. V petek, 23. t. m. (ob 8. uri zvečer, mala kazinska dvorana) stopi odbor PTL pred našo javnost, da poda pregled o svojem dosedanjem delovanju in pokaže uspehe svojega dela. Občni zbor te človekoljubne institucije bo gotovo našel zanimanje vseh slojev in zato je pričakovati velike udeležbe, da se javnost na ta način oddolži blagim možem, ki so z nepobitnim delovanjem in toliko požrtvovalnostjo posvetili svoje moči in svoje

znanje blaginji splošnosti. Ker je PTL dobila sedaj tudi svoje višinsko solnce in so bratje Tavčarjevi dali ligi na razpolago Röntgenov aparat v svojem sanatoriju, bo vodja ambulatorija, g. docent dr. Matko, ob priliki občnega zbora predaval tudi o velikem pomenu višinskega solnce in o Röntgenovih žarkih, kot izredno važnih pripomočih za zdravljenje notranjih bolezni.

m Redni letni občni zbor kraj. skup. »Osrednjega društva trgovskih nastavljenecov« se vrši v petek 23. tm. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Kazine. Vabljeni so vsi priv. nam., kakor tudi člani DZN.

m Redni občni zbor društva jugoslovenskih državnih uslužbencev in upokojencev v Mariboru se vrši dne 24. marca 1923 ob 20. uri v dvorani Narodnega doma v Mariboru s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo odbora in preglednikov računov; 2. volitev predsednika, odbornikov in preglednikov računov; 3. določitev članarine za leto 1923; 4. sklepanje o obrestovanju glavnice, ki jo dolguje Nabavljalna zadruga društvu; 5. slučajnosti. V smislu § 12 društvenih pravil se zamorejo razpravljati predlogi društvenikov na občnem zboru le, ako so bili prijavljeni odboru najmanjše tri dni pred občnim zborom, drugače se sme o njih razpravljati le tedaj, ako to skleneta dve tretjini navzočih zborovalcev. Posamezne skupine državnih uslužbencev in upokojencev naj naznanijo do torka dne 20. tm. društvenemu odboru svoje kandidate v novi odbor.

m Iz delovanja Protituberkulozne lige. Minulo soboto se je vršila na okrajnem glavarstvu seja odbora PTL, na kateri je podal predsednik okr. glavar dr. Lajnc šic pregled čez tekoče zadeve. Iz njegovega obširnega in izčrpnega poročila posnemamo, da tukajšnji denarni zavodi in veleindustrija na prošnjo PTL za podporo niso niti odgovorili. Odbor je sprejel vest o tem nepojmljivem stališču, zlasti industrijskih podjetij, kojih delavstvo trumoma prihaja v ambulatorij PTL za pomoč, z obžalovanjem na znanje. Bratom Tavčar je izrekel odbor za velikodušno dovoljenje uporabe Röntgenovega aparata v njihovem sanatoriju zahvalo. Nadalje je bila izrečena zahvala tudi oddelku za narodno zdravje pokrajinske uprave za Slovenijo, ki je šel PTL v tej zadevi zelo na roko. Oba zdravniška tečaja PTL, ki sta se vršila pod vodstvom doc. dr. Matka, sta zelo dobro uspela. Prvega se je udeležilo 14, drugega 8 zdravnikov. Doc. dr. Matku je izrekel odbor za njegovo požrtvovalnost priznanje in zahvalo. — Ker se glasom uredbe ministrstva za narodno zdravje sekundarni zdravniki ne smejo več udeleževati v ambulatorijih, opravljajo ambulatorično službo PTL zdravniki g. doc. dr. Matko, dr. Podlesnik, dr. Jurečko in dr. Novak, ki se brez izjemno skoraj neprenehoma žrtvujejo za PTL. Od 1. novembra 1922 dobiva ambulatorij od ministrstva za narodno zdravje mesečno 3000 Dinarjev, za kar gre predvsem priznanje oddelku pokr. uprave, ki je pri ministrstvu uspešno posredoval. Ta podpora pa ni v nikakem razmerju z vedno večjimi izdatki PTL, ki je še nadalje odvisna od podpore članstva in celokupne javnosti. Višinsko solnce samo stane krogi 100.000 kron. Radi slabega finančnega položaja je morala PTL za enkrat opustiti načrt za razširjenje svojega delovanja. Predsednik je izrekel priznanje učitelju H. Cujniku pri Sv. Jakobu v Slov. gor. za njegovo uspešno delovanje in nabiranje članov v svojem delokrogu. Uradnici okr. glavarstva gđ. Kobentarjevi je izrekel odbor za vzgledno vodstvo knjig in zapisnikov priznanje in zahvalo. H koncu je poročal vodja ambulatorija doc. dr. Matko o delovanju v ambulatoriju, o čemur prinesemo o priliki podrobnejše poročilo. Tvrška Himler, ki je darovala PTL 2000 dinarjev, je bila sprejeta med ustanovne člane. Končno je odbor sklepal o sklicanju občnega zbora PTL, ki se bo vršil koncem meseca marca.

m G. Ivan Stojko naj dvigne izgubljeno listino v upravi »Tabor«.

m Prošnja usmiljenim srcem! 77-letna starka, ki dobiva od mestne občine mesečno le 60 kron podpore, in leži že 10 mesecev bolna v postelji, prosi usmiljenega srca za podporo, bodisi v živilih ali denarju. Starka je popolnoma onemogla in brez vseh sredstev. Naslov v našem uredništvu, kjer se sprejemajo tudi darovi.

Tedenski pregled

za naročnike »Narodnega lista«.

Petek, 16. marca: Volilna borba po vsej državi na vrhuncu. Vrše se zadnje priprave za volitve. — V Opatiji so pogajanja glede Baroša in Delte ter ureditve prometa zastala. Delegati so odpovali po nove instrukcije k svojim vladam. — V Porublju se nadaljuje boj med Nemei in Francozi. Nemški odpor vedno bolj pojema.

Sobota, 17. marca: Zadnje priprave za volitve. Vsa dežela je preplavljena z letaki in lepaki vseh strank. — V Mariboru se je vršil v Narodnem domu sijajno obisk demokratiški volilni shod, na katerem je govoril minister n. r. dr. Kušovec, okrajni kandidat Rebek in caljski župan Hrašovec. Shod je bil sijajna manifestacija demokratiške misli. — V Prekmurju so radikali skušali zbegati demokratiške pristase s tem, da so razglasili in širili lepake o odstopu demokratiškega kandidata Kiharja.

Nedelja, 18. marca: Državnozbornske volitve. — Udeležba pri volitvah znatno večja, kot leta 1920.

Ponedeljek, 19. marca: Delni rezultati volitev. V Sloveniji so radi cepitve naprednih sil zmagali demagogi-klerikaleci. Narodni socialisti, Novačanovi republikanci, radikali sploh niso dosegli količnika. V Ljubljani je bil izvoljen demokrat prof. Reisner.

Torek, 20. marca: Volilni odbori se niso končali svojega dela. Vsled tega natančen izid volitev še ni znan. Na Hrvatskem je zmagala Radičeva stranka. — Demokrati v Sloveniji so napredovali od zadnjih volitev za 2604 glasov, kar znači lep napredek, dočim so vse ostale napredne stranke (samostojni kmetje in narodni socialisti) strahovito nazadovale, od česar imajo koristi le klerikaleci. Komunisti so volili dr. Korošca, dočim so socialni demokrati nazadovali za 26 tisoč glasov. 10.000 glasov je dobil v Sloveniji (v obmejnih krajih) tudi Radič, dočim je dr. Novačan dobil le malo glasov. Nemci so dobili v cel državi 5—6 mandatov. Iz južnih krajev še niso znani rezultati.

Narodno gledališče

Repertoire:

Sreda, 21. marca zaprto.
Četrtek, 22. marca Težke ribe, B. Premijera.
Petek, 23. marca zaprto.

»Težke ribe«. Jutri v četrtek, 22. marca se vrši premijera Baluckove veseligrice »Težke ribe«, ab. B. »Težke ribe« bodo nedvomno zadovoljile one, ki si žele od srca nasmejati in lepo zabavati. Kjerkoli je bila uprizorjena ta veseligrice, je dosegla povsod svoj uspeh, ki tudi pri nas ne bo izostal.

Kultura in umetnost

x Pasijonska igra. Slavni Oberammergau v miniaturni bo nudil mariborski Ljudski oder v dneh 25., 26. in 27. tm. naši javnosti. Pasijonska igra, ki jo bo uprizoril, obsega 8 dramatičnih slik, v katerih nastopi vse članstvo Ljudskega odra. Ljudski oder, ki se doslej v dosežanju svojih ciljev ni strašil nikakih žrtv, lahko v dneh pasijonskih iger pričakuje vso naklonjenost javnosti, ki bo šla prirediteljem dela, ki zahteva ogromen tehnični aparat, v vsakem oziru na roko.

x Zveza kulturnih društev v Ljubljani. Predavanje v Trbovljah. Na prošnjo kulturnega odseka krajevné organizacije JDS v Trbovljah, je priredila Zveza kulturnih društev dne 11. februarja tl. predavanje v Trbovljah. Predaval je g. dr. Stane Rape in steer: »O našem stališču napram konfesionalni vzgoji v šoli«. Slušatelji, ki so napolnili prostorno šolsko dvorano do zadnjega kotička, so pozorno sledili globokim izvajanjem g. predavatelja. M je povdarjal, da se mora verska vzgoja v šoli reformirati. Treba da je iz verskega pouka na vsak način izločiti dogme in vprašanja, ki niso bistven del verstva in ki povzročajo, da se mlada duša odvrača od religije. Vzgojo treba staviti na povsem trden temelj znanstva. Šele njeno krono naj tvori verstvo. Vzgojiti treba otroka najprej za pravega človeka, potem bo šele mogoče

stopiti k rešitvi najbolj perečih socialnih problemov. Predavatelj je bil bil poplačan z burnim odobravanjem občinstva, katerega pretežni del je tvorilo učiteljstvo in uradništvo. Debat je sledila predavanju, je pokazala iskreno zanimanje vseh slojev za aktualna vprašanja moderne vzgoje in našega šolstva.

x Umetniški natečaji povodom VIII. Olimpijade leta 1924 v Parizu. Francoski olimpijski center (komisija za umetnost in zunanje zadeve), je poslal s posredovanjem naše vlade vsem umetnikom sledeče obvestilo: Organizatorji olimpijskih iger so sklenili, da pridružijo atletskim vajam tudi manifestacije umetnosti in misli, vedoč, da nobena druga oblika vzgoje ne more nuditi mladini popolnejšega razvoja v pogledu zdravja in harmoničnosti. In zares, zakaj se ne bi sledilo tradicijam stare Grške, ki je vstvarila toliko odličnih del o priliki svojih olimpijskih iger? Umetniški natečaji bodo internacionalni, a po številu jih bo pet: a) iz arhitekture, b) iz kužjevnosti, c) iz muzike, d) iz slikarstva in e) iz kiparstva. Nagrade so sledeče: Prva: zlata medalja, druga: srebrna medalja, a tretja: brončna medalja. — Podrobna obvestila glede datuma vpošiljatve, sestave juryja itd. javila se bodo pozneje. Konkurentom je dana popolna svoboda glede izbora predmeta, njegove oblike in dimenzije. Glavno, da delo do fakrat ni še bilo nikjer objavljeno. Dati atletskim svečanostim karakter umetnosti in lepote, to je glavni trud Francosk. umetnišk. komiteja. Na ta način bi atletizem pridobil v evritmiji, a umetnost bi se obogatila z inspiracijami, črpanimi iz novih virov hoje, gibanja in ritma. Podpisan: Markis de Polignac, predsednik komisije za umetnost in zunanji zadevi izvršujočega odbora VIII. Olimpijade.

x Mednarodna razstava dekorativne umetnosti in arhitekture pokreta se priredi leta 1925 v Parizu. Zagrebško strokovno združenje je tem povodom poslalo prosvetnemu ministrstvu obširno spomenico, v kateri zahteva od ministrstva izdatno podporo, da bi se mogla jugoslovenska umetniška obrt udeležiti pod vodstvom umetnikov častno te razstave. Predlog vsebuje nasvet, naj bi naša država bila zastopana s posebnim paviljonom, v katerem bi eno sobo okrasili slovenski, eno hrvatski, a eno srbski umetniki. Razstavljeni predmeti naj bi vsaki sobi tvorili celoto za sebe ter naj bi imeli namen informirati svet o naši krasni domači umetni obrti. Odbor slovenske sekcije se je v principu pridružil zagrebškemu predlogu. Na ministrstvu je sedaj, da pokaže razumevanje za stvar, ki je za naš dober glas v inozemstvu največjega pomena.

Turistika in sport.

x Vodnik za Pohorje. Pripravlja se prvi praktični vodnik za Pohorje, Urško goro in Kozjak, ki je namenjen turistom in letoviščnikom. Iziti ima že junija meseca t. l. Ker se namerava vodnik tudi ilustrirati, a se avtorju, kljub mnogemu trudu ni še posrečilo dobiti dovolj primernih slik v to svrhu, vljudno tem potom prosi vse fotografe, slikarje in druge risarje, da blagovolijo vposlati svoje slike, fotografarske posnetke ali perorisbe na naslov R. Badjura, referent za tujski promet, Ljubljana, Turjaški trg šte. 3. Format postranska stvar. Dobrodošli so vsi lepi in zanimivi motivi iz življenja Pohorčev, gorska selišča, letoviški kraji i. dr. vasi, trgi, mesta, prirodne znamenitosti v Pohorju, v Dravski, Mislinski, Mežiški dolini i. dr. krajih v Podravju, itd. — Fotografarske slike naj bodo lepo kopirane na svetel celoidin ali albumin ali kakšen drug svetli papir radi boljše reprodukcije. Kdor ne more poslati slike, naj blagovoli posoditi plošče, ki se mu bodo nepokvarjene vrnila.

x Kraljevič sportnik. Pri švedskih ski-tekma v Holmenkollu je nastopil v skupini juniorjev tudi švedski prestolonaslednik Olaf, ki je skočil 33 m, dočim je odnesel prvenstvo Trygve Pedersen, ki je skočil 40,5 m daleč.

Darujte za »Sklad otroške bolnice« v Mariboru.

Travništvo.

Francija ima tri večja hmeljska ob-
lišča in sicer: Severna Francija, Alzaci-
Lorena in Burgundija. Hmelja
Burgundije so naprosili vlado, naj
zaščito domačega hmeljarstva poviša
vorne carine na tuj hmelj. Sindikat fr-
coske pivovarske industrije se je pa
vodom svojega zborovanja dne 29. jan

1. enoglasno izrekel zoper vsako povišanje uvozne carine na hmelj. Ta svoj ukrep je sindikat utemeljeval tako-le: 1. Francija potrebuje za izdelovanje finega piva neobhodno hmelj najfinejše kakovosti, kakršne pa francoski hmelj ni. 2. Kakoršno-koli povišanje uvozne carine bi ne zamoglo zboljšati kakovosti francoskega hmelja in 3. bi se vsled povišane carine niti eden stot domačega hmelja ne porabil, kot sedaj. — S pridobitvijo Alzacije - Lorene je Francija glede hmelja postala izvozna država. Pa ne samo glede kakovosti, nego tudi glede obiranja je francoski hmelj daleč za hmelji drugih držav. Slabo ohranjen hmelj dela pivovarjem največ nepravilnosti in se ga z vso silo branijo. Najslabše obrani hmelj pride iz Lorene in producenti tožijo, da se obiravci ne morejo navaditi lepega obiranja; svetovalo se je hmeljarjem, naj plačujejo obiranje od časa, ne pa od množine.

Neki francoski časopis piše o hmeljski krizi tako-le: Statistika o produkciji in konzumu hmelja v najvažnejših državah sveta pojasnjuje žalosten položaj hmeljarjev. Amerika je l. 1922 pridelala 280.000 stotov, porabila pa le 40.000, torej ima odveč 140.000 stotov. Anglija je pridelala istega leta 312.000 stotov, porabila pa le 200.000, ima torej 112.000 stotov odveč. Francija je pridelala 120.000, porabila 80.000, je imela 40.000 odveč; Nemčija je pridelala 124.000, porabila 180.000, je imela 56.000 premalo; Čehoslovaška in Poljska imata za eksport pripravljene približno 20.000 stotov. Vsa nadprodukcija znaša torej približno 352.000 stotov. — Ako se tej množini še prištejejo ostanki iz l. 1920 in 1921 (6—700.000 q) je zanesljivo več kot 1 milijon stotov hmelja na razpolaganje. Za slučaj pa, da se bo l. 1923 konzum piva dvignil, uporabilo bi se od ostanka morda 50—80.000 stotov; ves ogromni ostanek bi pa še čakal na odrešenje. Kaj je povzročilo to kritično situacijo? — Gotovo Amerika, kjer se je od l. 1920, prepovedalo izdelovanje alkoholnih pijač. L. 1915 je Amerika porabila 400.000 stotov, l. 1922 pa le 40.000 stotov — razlika 360.000 stotov; ta množina povzroča torej krizo v hmeljarstvu.

Tako pišejo francoski časopisi! — Če je poročilo tudi malo pesimistično nadahnjeno, vendar pomeni za naše hmeljarstvo koristen kašipot, ki veleval: Pridelujmo le fino blago in skrbimo za pravilno obiranje in sušenje.

Hmeljarsko društvo v Žaleu.

Hmeljarsko društvo v Žaleu je razposlalo svojim poverjenikom sledečo okrožnico:

Vsem zavednim hmeljarjem!

Kakor vse kaže, je naše hmeljarstvo precej ogroženo; nahaja se namreč v težki krizi, katero je povzročila deloma nadprodukcija, deloma zdaleč zmanjšani konzum piva. Kakor povsod drugod, tako zamore naše hmeljarstvo rešiti le zboljšanje kvalitete in skrbno obiranje in sušenje hmelja. Za prvo bo predvsem Hm. dr. skrbelo, za drugo pa bi morali skrbeti hmeljarji. Žalostno dejstvo je, da so vsi tozadevni nauki, vsa prizadevanja Hm. dr. pri večini hmeljarjev »boba v steno«. Malomarnost naših hmeljarjev (vsaj pri večini) je nerazumljiva. Vsi želijo visoke cene, imajo pa za poduk zamašena ušesa in držijo križem roke, kadar je treba kaj storiti. Če so tudi časi kritični, vendar ne smemo izgubiti poguma! — Hm. dr. bo letos vključil vsem nepravilnostim začelo s selekcijoniranjem hm. rastline, ako ga bodo pri delu podpirali vsaj zavedni hmeljarji. Prosim Vas torej prav uljudno, da nam v najkrajšem času javite, ali nam boste mogli letos spomladi iz Vaše okoličnice v svrhu selekcijoniranja preskrbeti 10—20 najlepših in zanesljivo zdravih sadežev od golding in pozneza hmelja. Tudi aloster sateči so nam dobro došli. — Vsi torej na delo za ohranitev hmeljarstva.

Društveno vodstvo.

OBRT IN TRGOVINA.

g Zakon o trgovinskem ugovoru izmedju kraljevine SHS i Njemačke izdao je Jugoslavenski Llovč, Zagreb, Marovska ul. 21 gdje se dobiva uz cijenu od 6 Din. (pouzećem 9 D). Taj zakon potreban je trgovcima, industrijalcima, odvjetnicima i svakomu koji ima posla sa Njemačkom.

g Pristojbinski ekvivalent. Na poziv Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo se je vršilo v zborniških prostorih posvetovanje zastopnikov našega zadružništva, posojilništva, bankarstva, hranilništva, dalje industrijskih in trgovskih organizacij. Po uradnem poročilu zborniškega tajnika dr. Frana Windischerja o bistvu in pomenu tega davčnega bremena je predložil zborniški konzulent gosp. Fran Žagar pismene predloge za reformne akcije. Po daljši debati, katere so se udeležili g. dr. Fran Černe, dr. Windischer, Fran Žagar so bili sprejeti soglasno predlogi zborniškega referenta, ki se tičejo načina odmere, odnosno akcije za odpravo pristojbinskega ekvivalenta. Temeljem teh zaključkov izdela Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo spomenico, ki se predloži finančni upravi in zakonodajnemu odboru Narodne skupščine. Predmetno vprašanje je tehtovite važnosti za denarne zavode, hranilnice, posojilnice, banke, za razne korporacije ter za pridobitne družbe raznih vrst in strok.

g Priprave za III. Ljubljanski vzorčni velesemenj od 1. do 10. septembra 1923. Te dni je urad Ljubljanskega velesejma razposlal na vse znane mu naslove naših industrijskih, obrtnih in trgovskih krogov vabila za udeležbo kot razstavljalce na letošnji velesejmski prireditvi in prijavne tiskovine. Vsakdo iz interesiranih krogov, ki bi teh tiskovin slučajno ne prejel, se najvljudneje naproša, da to javi sejmskemu uradu, ki mu jih bo takoj poslal. Tudi sicer vse informacije daje radevolje pismeno in ustmeno urad Ljubljanskega velesejma v Ljubljani, Gospodarskega cista. Telefon int. 240.

g Sejmski Vestnik, ki bo oficijelno glasilo III. Ljubljanskega velesejma vršnega se od 1. do 10. septembra 1923 izšel bo prihodnji mesec in bo periodično izhajal do otvoritve letošnje prireditve, bo prinašal zelo zanimivo vsebino in se bo izdal v visoki nakladi. Razširjen bo ne samo po Jugoslaviji, ampak tudi v inozemstvu ter tiskan v vseh evropskih jezikih. Prinašal bo aktualno gospodarske članke in splošno tako za industrijski in trgovski svet kakor tudi za konsumente važne informacije. Zato ga bo vsakdo čital z največjim zanimanjem in se inseriranje v njem v resnici izplača. Vsem pridobitnim krogom toplo priporočamo, da se poslužijo te ugodne in uspešne prilike. Vestnik bo izhajal v kvart - formatu in stane oglaš na celi strani 1000 Din., manjši oglaš temu sorazmerno. Blagovolite poslati tozadevno naročilo čimprej uradu Ljubljanskega velesejma, Ljubljana, Gospodarskega cista.

g Uvoz predmeta za II. zagrebački sajam. Uprava Zagrebačkok Zbora upozorjuje interesente, koji na II. sajmu izlažu predmete uvezene iz inozemstva, da sami imaju pologom garantirati iznos carine, ako se uvozi uz izv. predbilježni postupak. Inače se savjetuje strankama, da sajamsku robu, koja i onako ostaje redovito u zemlji odmah ocarine. Sajamska roba (uzorci) nije oproštena od plaćanja carine, već podleži ocarinjenju kao bilo koja druga trgovačka roba, prama odredbama carinskoga tarifa. Jedina pogodnost za sajamske predmete je ta, da se pošiljke smatraju hitnim i uslovna ekspedicija odmah obavlja. U popratnim dokumentima (svjedočba porijekla i faktura) ima se naznačiti, da su predmeti odredjeni za II. zagrebački sajam.

Uplata najamnine za dodjeljena mjesta na II. sajmu Zagrebačkok Zbora od 22. IV. do 1. V. o. g. Upozoruju se svi interesenti, koji su primili legitimacije, a ujedno i potvrde o dodjeljenom mjestu, da po § 3. al. 5. sajmskog reda, najkasnije 14 dana po primitku, uplate cijelu najamninu.

t Za posetnike sejma na Lipskem. Posetniki lipškega sejma se opozarjajo, da ima jugoslovenska trgovinska agencija iz Norinberka na sejmu svoj lastni stand, kjer je našim trgovcem in industrijalcem s potrebnimi informacijami na razpolago. Stand se nahaja: Ausstellungspark, Halle No 13, Stand 247-48.

t Mednarodni vzorčni sejem v Milanu. V Milanu se bo vršil od 12. do 27. aprila t. l. mednarodni vzorčni sejem. Podrobni podatki o pogojih za udeležence, pole za prijave itd., so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani med uradnimi urami.

g Velesejmi v Bordeaux-u. V Bordeaux-u se vrši letos VII. velesejmi od 15. do 30.

junija. Pogoji in obrazci za prijavo udeležbe so interesentom na vpogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

g Kanadska narodna razstava. Kakor vsako leto, se bo vršila tudi letos meseca septembra v Torontu kanadska narodna razstava. Naša država bo imela na razstavi poseben mali oddelček, kjer bodo razstavljeni naši domači izdelki, kakor: preproge, čipke, prstena posoda, slive itd. Naš konzulat v Montrealu vabi, da se vpošljejo na razstavo vzorci, slike, dopisi z natančnimi podatki v angleškem in francoskem jeziku, kar bi moglo opozoriti inostrance na našo produkcijo ter privabiti kupce.

g Prodaja praznih sodov. Pri ravnanju teljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 28. marca t. l. ob 11. uri dopoldne dražba 1600 praznih sodov. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Prodaja drv. Pri kr. direkciji šum v Vinkovcih se bo prodalo na javni dražbi dne 5. aprila t. l. ob 11. uri dopoldne 1951 kubičnih metrov izdelanih drv iz raznega lesa. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava električnega materiala. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznega inštalacijskega električnega materiala. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava skretniških svetilk. Pri ravnanstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. marca t. l. ofertalna licitacija glede dobave 2560 skretniških svetilk. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

g Dobava napisnih tabel, pečatnikov, firm in štamplik za finančno kontrolo. Dne 31. marca t. l. se bo vršila pri generalni direkciji posrednih davkov ministrstva za finance v Beogradu ofertalna licitacija za dobavo spodaj označenih predmetov za finančno kontrolo, in sicer: 935 komadov pečatnikov za vosek, 3995 komadov pečatnikov za vosek z arabskimi tekočimi številkami, 985 komadov štamplik iz kavčuka z blazinico, 160 komadov firm (uradnih grbov) in 888 komadov napisnih tabel. Predmetni oglaš je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Tabele za dimenzijoniranje plošč in nosilcev iz ojačenega betona je izdalo Akademsko društvo jugoslovanskih tehnikov v Ljubljani. Tabele so sestavljene po predavanjih priznanega strokovnjaka g. univ. prof. dr. ing. Miroslava Kasala, kar je zadostno jamstvo za njih teoretično in praktično uporabo. V sedanjih dobi, ko je ojačeni beton vsestransko priznan prvovrsten gradbeni material, je neizbežno, da si vsak, ki se peča z gradbeno stroko, olajša delo, kar mu je omogočeno potom tabel za dimenzijoniranje. Tabele, opremljene z navedilom uporabe, so tiskane samo na eni strani tako, da si jih lahko vsak sam kašira na platno, ker so v prvi vrsti namenjene praktiki. Za malenkosten znesek, cena je Din. 4, jih vsakdo lahko kupi v knjigarnah Bamberg, Schwentner in Jugoslovanski knjigarni sicer se pa lahko tudi naročijo pri Akademskem društvu jugoslov. tehnikov ali dobijo pri gospodarju skriptorju v društvenem lokalu na tehniški visoki šoli na Mirju soba št. 15. in si s tem vsakdo nabavi v praksi neobhodno potreben pripomoček za računanje ojačenega betona ter istočasno pomaga dijaštvu ljubljanske tehnike. Akademsko društvo jugoslov. tehnikov v Ljubljani.

Volilni izidi v mariborskem volilnem okrožju.

(Ugotovljeni od glavnega volilnega odbora.)

A. Okraj Brežice.

Volilšte	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Artiče	4	204	15	48	3	1	137	8	1	2
Bizelsko	8	72	4	38	2	10	238	14	1	1
Bianca	9	337	3	10	13	—	77	17	11	1
Brežice	93	136	2	13	11	39	128	16	14	10
Debava	20	58	6	52	2	5	325	17	13	3
Gorica	—	100	—	1	—	1	6	—	1	—
Globoko	5	185	6	98	1	4	49	84	6	5
Kapela	7	53	1	16	—	6	190	5	—	1
Planina	2	109	—	9	—	—	1	—	4	—
Rajhenburg	33	278	11	3	29	2	93	3	2	—
Sevnica	33	247	30	40	2	2	20	29	21	4
Sremlje	—	82	2	14	—	4	49	1	1	7
Videm	11	159	1	11	3	3	78	12	2	3
Zarutovje	4	92	8	85	3	1	—	4	—	3
Skupaj	229	2112	89	438	69	78	1391	210	77	40

Volilnih upravičencev 7196, volilo 4733.

B. Okraj Celje.

Volilšte	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Braslovče	15	336	13	68	2	4	24	8	9	3
Breg	53	395	13	10	3	21	3	81	32	4
Gaberje	35	202	13	2	5	58	7	147	27	4
Celje I	163	131	8	3	24	150	4	68	79	14
Celje II	87	84	8	1	7	138	—	47	57	12
Dobrna	1	333	2	1	—	3	1	—	—	2
Sv. Lovrenc	5	132	6	1	2	2	—	42	1	—
Damlje	11	126	—	43	—	1	—	—	—	1
Frankolovo	16	188	4	2	—	2	—	2	—	—
Gomilsko	—	95	5	36	—	1	—	2	29	—
Grize	16	192	5	30	22	1	2	62	—	4
Nova cerkev	16	173	18	3	3	6	2	25	4	1
Petrovče	8	241	8	32	—	6	1	70	1	4
Polzela	18	283	2	2	3	1	2	18	4	1
Sv. Peter	6	209	5	29	2	9	—	2	—	1
Kalobje	3	176	4	7	4	—	8	2	3	1
Sv. Pavel	3	218	38	67	7	3	5	42	42	3
Sv. Jurij ob juž. žel. I	11	83	—	18	—	—	1	3	6	1
Sv. Jurij ob juž. žel. II	7	511	6	29	4	—	6	23	5	—
Sv. Jurij ob Taboru	7	230	7	88	1	—	1	1	1	—
Skofjvas	5	276	56	20	4	19	1	98	2	—
Šmartno	2	186	—	5	—	—	—	1	—	—
Teharje	10	234	3	1	1	20	4	143	13	—
Vel. Pirešica	1	367	17	11	1	2	1	8	—	17
Vojnik	22	151	6	1	3	43	4	5	—	3
Vransko	28	314	4	33	11	—	—	5	5	—
Žalec	14	190	13	131	2	2	2	17	5	—
Skupaj	563	6056	264	674	111	491	80	922	325	88

Volilnih upravičencev 13.653, volilo 9574.

C. Okraj Dolnja Lendava.

Volilno	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Beltinci	10	423	4	30	6	5	106	8	3	39
Bogojna	7	445	—	8	—	2	16	2	4	30
Bratanci	7	365	1	5	20	—	1	2	—	2
Centiba	19	32	2	5	1	6	290	10	1	3
Crenšovci	6	735	2	1	4	1	27	3	2	3
Dobrovnik	4	20	3	100	4	18	341	7	5	54
Dolnja Lendava	40	69	1	16	2	13	286	9	12	24
Gaberje	4	112	2	2	1	16	373	16	6	8
Gomilica	2	326	—	3	—	—	12	3	2	16
Kobilje	16	105	2	10	6	4	177	10	24	20
Melinci	5	301	2	8	—	3	152	—	1	6
Turnišče	2	521	2	22	1	1	35	1	1	10
Vel. Poljana	1	194	2	7	1	2	104	6	—	1

Volilnih upravičencev 8247, volilo 6402.

C. Okraj Konjice.

Volilno	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Cadram	15	418	2	1	1	34	7	41	2	1
Konjice I.	16	251	2	10	6	51	2	9	2	1
Konjice II.	50	162	3	1	10	127	5	10	3	9
Loče	9	274	5	8	24	68	6	1	1	2
Prihova	4	249	1	1	—	5	3	1	1	1
Sv. Florijan	5	156	2	3	—	2	—	1	2	1
Sv. Jernej	3	143	—	10	8	12	13	—	1	—
Stranica	16	140	2	18	1	12	1	1	—	—
Sv. Kungota	1	184	—	—	1	3	—	2	—	—
Spitalič	14	140	1	8	2	14	1	2	2	1
Vitanje	14	239	2	2	3	35	5	11	—	—
Zreče	22	129	2	3	3	26	11	4	1	2

Volilnih upravičencev 4658, volilo 3359.

D. Okraj Laško.

Volilno	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Dol	45	117	2	1	34	1	1	21	1	2
Jurklošter	14	219	8	35	—	2	16	1	2	2
Laško	83	55	—	—	3	13	—	17	3	6
Loka p. Z. m.	32	496	3	3	25	2	5	28	18	3
Marija Gradec	10	544	—	1	3	—	1	2	1	1
Sv. Jedert	16	181	1	—	12	1	1	—	—	1
Sv. Krištof	9	281	1	1	30	2	1	4	1	2
Sv. Stefan	12	232	2	—	17	1	—	15	1	—
Sv. Lenart	8	334	1	37	4	—	2	4	1	—
Trbovlje I.	53	176	1	2	58	1	2	8	6	2
II.	20	54	1	2	206	4	5	29	10	5
III.	18	54	1	7	246	7	1	44	10	7
IV.	31	45	—	2	234	4	1	44	9	4
V.	15	42	—	7	267	8	1	35	7	7
VI.	16	21	—	1	208	6	1	27	4	3
VII.	13	37	—	3	232	5	1	25	2	3
VIII.	47	95	1	3	156	14	2	64	6	2
IX.	40	62	1	3	158	6	2	99	2	3

Volilnih upravičencev 10307, volilo 6275.

E. Okraj Ljutomer.

Volilno	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Apaca	2	30	—	—	3	342	2	—	—	6
Bučevci	9	231	17	11	—	—	1	—	1	—
Cezanjevci	9	167	6	6	11	2	8	—	—	—
Oven	—	164	2	68	1	—	2	—	—	1
Drobtinci	3	6	—	—	2	217	5	—	—	6
Gor. Radgona	33	280	1	16	5	23	—	1	14	16
Ivanjci	3	370	2	27	2	1	—	1	—	3
Ključarovi	29	282	9	9	1	—	—	—	1	—
Ljutomer	60	158	3	14	23	13	2	1	10	5
Mala Nedelja	3	258	14	96	3	2	1	1	1	—
Muršak	4	175	1	14	2	2	7	1	—	8
Orehovci	3	185	3	36	2	—	1	—	1	3
Okoslavci	2	138	1	28	—	—	—	—	—	1
Pitviški vrh	2	134	2	6	3	181	6	1	—	3
Presika	2	292	2	1	3	—	—	—	—	3
Radenci	10	288	1	52	1	—	2	—	2	3
Stara cesta	15	96	7	2	1	—	—	1	—	3
Videm	8	429	8	80	1	1	2	—	1	5
Veržej	24	203	7	11	30	—	1	—	—	1

Volilnih upravičencev 7753, volilo 5695.

F. Okraj Maribor, desni breg.

Volilno	JDS	SLS	Nov.	SKS	Gol.	Nem.	Radić	Kor.	NSS	NRS
Cinžat	1	67	—	2	15	15	3	5	4	2
Crešnjevec	3	160	11	41	35	6	18	6	—	1
Fram	8	244	5	38	25	13	9	3	1	1
Laporje	7	221	5	2	3	10	7	2	3	1
Lehen	6	41	1	2	87	6	1	6	3	4
Limbuš	9	99	3	22	19	26	87	9	17	3
Makole	2	148	15	2	1	4	1	—	—	2
Pobrezje	12	223	3	3	170	34	17	3	39	4
Poljčane	4	194	1	—	14	45	67	2	2	—
Ratje	11	208	1	10	80	33	7	4	6	1
Ruše	21	176	—	25	166	7	12	5	5	2
Slivnica	5	206	37	11	13	4	6	4	7	3
Slov. Bistrica	50	248	3	5	2	110	4	14	5	10
Spodnje Hoče	9	270	4	—	5	27	29	—	5	5
Sp. Ložnica	2	156	—	2	—	11	1	4	—	—
Sp. Poljskava	11	88	3	11	50	8	14	4	4	7
Sv. Lovrenc n. P.	14	61	—	5	35	66	2	13	2	—
Sv. Marijeta na Dr. p.	2	106	2	66	7	1	1	1	1	—
Sv. Miklavž	3	145	—	3	39	10	2	—	5	1
Studenci	14	223	5	2	106	98	191	8	52	49
Studence	6	194	10	2	2	8	17	3	1	5
Smartno	4	115	2	2	6	12	1	3	—	—
Statenberg	1	286	31	8	6	1	—	3	2	1
Tezno	12	140	2	6	129	73	40	6	17	6
Tinje	7	162	1	1	1	13	—	—	—	—
Zg. Poljskava	7	192	1	20	38	33	—	4	1	2

Volilnih upravičencev 11.004, volilo 7709.

Iz narodne higiene.

Ne razsipajmo narodne moči.

Zdravstvene razmere v naši državi in med našim narodom niso dobre. Kakor na kmetih tako tudi po mestih ljudje higienko niso izobraženi in zaradi tega tudi ne obračajo pozornosti na osebno in javno higieno. Naši naseljeni kraji so tako zapuščeni in zanemarjeni, da večinoma nimajo niti najbolj osnovnih higienskih potrebščin. Po nekaterih selih ni pri hišah potrebnih stranišč, ampak potreba se opravlja kjerkoli. Istotako marsikje ni zaprtih greznic ali jam za pomije, nego vse se meče in izliva kamorkoli že. Živina ni ločena, nego je pogostoma pri hiši in na istem dvorišču. Zaradi takega higienskega stanja so mnoge vasi jako nečiste, širijo smrad ter so poleti polne muh. Osebna higijena je istotako zanemarjena, ker ni po vaseh nikjer kopališč in se ljudje ne kopljejo. Pitne vode pogrešajo jako pogostoma, ker ni po vseh vaseh napeljana dobra pitna voda. Po vode hodijo pogostokrat iz vasi ter jo zajemajo iz studenca ali pa iz skupnih vaških vodnjakov, ki so kaj velikokrat nezdruvi, ker so sredi nečistih vasi. Kmetiške hiše se grade ponajveč nehigiensko. Nizke so, temne, tesne, vlažne ter se ne vzdržujejo čiste; v njih se šestokrat zalegajo bolhe in stenice in se kotijo miši in podgane. Hrana je ob delavnikih slaba in nezdruva, ob nedeljah in praznikih preobilna, vedno pa slabo pripravljena. Način življenja je prav tako nehigienski: ob delavnem času delajo ljudje na vse pretege, v urah počitka pa marsikje ni koristnih duševnih zabav; ljudje spe na tleh, v skupni postelji. Zaradi vsega tega življenje na kmetih higienko ne ustreza osnovnim potrebam. V mestih je prav tako ali pa je samo nekoliko boljše.

Zaradi takih slabih zdravstvenih razmer zdravje našega naroda ni zavarovano in odstotek bolezni in smrti je pri nas znatno večji nego v kulturnem svetu. Zlasti oboleva in mrje pri nas prebivalstvo za nalezljivimi boleznimi, kakršne so tuberkuloza, trebušni tifus, disenterija (griza), malarija in otroške nalezljive bolezni.

Nezdruve razmere, v katerih živi naš narod, vidimo najbolj, če primerjamo naše porode in našo umrljivost s porodi in umrljivost pri drugih evropskih narodih. Tako je bilo po uradnih podatkih leta 1904 na 10.000 prebivalcev

	rojnih	umrlih	prirastka
na Nizozemskem	314	159	154
na Danskem	292	142	150
na Nemškem	341	196	145
na Angleškem	280	163	117
na Francoskem	209	190	15
v Srbiji	398	211	187

Iz teh števil se jasno vidi, da mrjo ljudje pri nas (v Sloveniji številke niso mnogo ugodnejše kot v Srbiji. Op. ur.) največ. Da pa navzlic temu naš narod številno napreduje, je pripisati njega veliki plodnosti in velikemu številu porodov.

S plodnostjo in porodi se ne smemo hvaliti, dokler ne izboljšamo svojih higienskih razmer. Ko to dosežemo, stopimo v vrsto kulturnih narodov, ki varčujejo z narodno močjo ter je ne razsipljejo po nes pametnem.

Dr. Vlad. Stanojevič - (Zdravje).

Pristavek uredništva: Narodno higieno (nauk o ljudskem zdravju) bi bilo treba gojiti tudi pri nas. V marsičemur smo zaostali in mnogo tega je pokvarila vojna. Mi bomo po možnosti redno pri našli kratke poučne članke o narodnem zdravju, ki bodo pisani predvsem za naše kmečko ljudstvo. Tudi narodno zdravje je temelj narodne svobode, zato mu posvečamo zadostno pozornost! Zgorajšnji članek je povzet iz poljudno pisane mesečnika »Zdravje - Zdravniški pouk o zdravju in boleznih, ki ga izdaja s podporo ministrstva narodnega zdravja »Društvo za čuvanje narodnega zdravja« v Beogradu. List izhaja tudi v slovenščini in ga toplo priporočamo vsaki slovenski hiši!

Izpred sodišča.

Maribor, 16. marca.

Surov sin.

Dne 28. decembra l. l. je prišel splavar Jožef Ornik v Mali Zimici, ki je že 9krat predkaznovan, k svojemu očetu Juriju Orniku, prevzitarju v Zitečki vasi, okraj

Maribor. Ker je oče izročil posestvo, ki bi ga rad imel sin Jožef, svoji hčeri, je sin začel očeta psovati. Da bi se sina znebil, je šel oče k svojemu mlinu. Sin pa je prišel za njim ter začel očeta pretepati s palico po glavi, ga vrgel večkrat na tla in še na tleh ležečega suval s kolom v prsa in hrbet. Vsled tega grdega ravnanja je zadobil oče lahke telesne poškodbe in je moral ostati več dni v postelji. Na kričanje je očetu pritekel na pomoč njegov drugi sin Franc. Ko ga je njegov razjarjeni brat zagledal, se je spustil takoj v njega ter ga začel s palico obdelovati. Okrožno sodišče je surovega sina obsodilo na 4 mesece ječe.

Ponarejena pobotnica.

Posestnica Marija Pernat v Ternovcu pri Slov. Bistrici je prodala meseca junija l. l. mesarju Antonu Knaflecu v Mariboru vola za 15.000 K. Na račun kupnine je izplačal takoj znesek 200 K njenemu sinu Mihaelu Pernat pa pozneje znesek 2000 K in 800 K. Dne 20. julija l. l. je prišel kupec na dom Marije Pernat ter plačal v roke njenega sina Mihaela znesek 4000 K. Sin mu je prejem zneskov 2000 K, 800 K in 4000 K potrdil v njegovem notesu. Ker pa Marija Pernat precej dolgo ni prejela ostanka 8000 K, je pustila mesarja opominjati po odvetniku dr. Komavliju v Mariboru. Knaflec se je dne 28. septembra l. l. oglašil v pisarni tega odvetnika ter trdil, da je plačal 20. julija l. l. ne 4000 K, nego 11.000 K. Pokazal je tudi pobotnico na ta znesek izstavljen od Mihaela Pernata. Ta pa trdi, da je prejel dne 20. julija l. l. od Knafleca le 4000 K in da je prejem tega zneska potrdil v njegovem notesu. To potrjuje tudi dve priči, ki ste bili tega dne pri izplačilu in štetju denarja navzoči. Ugotovljeno je, da je moral Knaflec naknadno pobotnico potvoriti na ta način, da je izpremenil znesek 4000 K v 11.000 K. Sodišče je obsodilo Knafleca radi hudo delstva goljufije na 6 mesecev ječe.

Podpirajte Jug. Matico!

Iz življenja in sveta.

Modri premog.

Sodobna tehnika se trudi z vsemi sredstvi, da bi kar najuspešnejše izkoristila energije, ki so nam na razpolago. Danes je izven vsakega dvoma, da je narod za toliko naprednejši in neodvisnejši, kolikor intenzivnejše izkorišča različne energije. Zato tudi v politiki vedno bolj prevladuje vprašanje energij. Kaj je v bistvu borba za Ruhr (premog), za Mosul (petrolej), ki danes pretresa Evropo in ostali svet? Očividno borba za to, da se posameznim državam zagotovi potrebna energija oziroma material za proizvodnjo energij.

Glavni material nudita premog in petrolej. Ali obeh je vsak dan manjše in učenjaki si že belijo glave, kaj bo potem, ako čez dve stoletji ne bo več ne premoga ne petroleja? Na kak način bi ju bilo mogoče nadomestiti? To vprašanje je bilo postavljeno že davno prej, a še danes ni odgovora.

K sreči imamo več drugih sredstev. Predvsem so to vodopadi: takozvani beli premog. Potem takozvani zeleni premog: izkoriščanje reke in jezer.

Obstojta pa še ena energija, ki ni v človeških močeh, ki pa bi vendarle mogla biti izkoriščena. To je takozvani modri premog.

Vsem je znano, da vsled vpliva lune nastaja na morju plima in oseka. Na nekaterih mestih, tako n. pr. v Bretagni, iznaša lunina privlačna sila stotisoč konjskih moči in dvigne morskovo površino za celih 14 metrov. Ta ogromna energija propada neizkoriščena, zato so ljudje začeli razmišljati, kako bi tudi njo vpregli v službo človeškega napredka.

Francoski minister javnih del je dobil od parlamenta potrebne kredite za zgradbo poskusne postaje v Bretagni, ki bi imela 40.000 konjskih sil. Tehnične težkoče so seveda še ogromne. Najprej je treba zgraditi mogočne zajeze, ki omogočajo izkoriščanje različnega nivoja morske novršine. Tako izpeljana morska voda bi gnala štiri turbine.

Ves problem izkoriščanja »belega« premoga bi obstojal v tem: Treba je dobiti moč, ki bo obračala turbine s po-

močjo kake reke, katere tok bi se izpreminjal po morski površini. Pri tem pa nastaja tale neizgoda: Plima traja šest ur in v tem času bi rastoča morska voda obračala turbine. Oseka traja takisto šest ur in v tem času bi obračala turbine padajoča voda. Kaj naj pa dela tekoma ostalih dvanajst ur?

Francoski strokovnjaki predlagajo dva načina: Vso odvisno energijo, ki se jo dobi povodom plime in oseke in ki ni potrebna dotični postaji, se odstopi kateremu oddaljenemu električnemu centru, ki bi jo potem vračal postaji ta čas, ko je morje mirno.

Napravilo bi se jezero, oddaljeno od obale kakih 5 km. To jezero bi bilo ograjeno z zavezami, visokimi 35 m. Sem bi se napeljalo vse potoke in rečice. Tukaj bi potem postavili drugo postajo s turbinami, ki bi dopolnjevala del obmorske postaje.

Načrt je ogromen in kompliciran, zato ga bodo nemara izvedla šele bodoča desetletja. Za sedaj bodo storjeni prvi poskusi, da se tudi morska voda v zvezi z luninim vplivom izkoristi za človeka in človeštvo.

Izumiranje Rusije.

V februarškem zvezku praške ruske revije »Volja Rossii« podaja V. J. M. pretresljivo sliko o izumiranju Rusije. — Piščeva izvajanja so tendenciozna, ker pripisujejo vso krivdo izključno le sovjetskemu režimu, povrh tega pa se naslanjajo na statistični material, ki ni popolnoma zanesljiv, v celoti pa nam vendarle nudi globok vpogled v katastrofo enega največjih svetovnih narodov. Navedeni članek prinašamo v izveščku.

Opustošenje, ki ga je povzročil petletni

komunistični režim na ruskem ljudstvu, presega po svoji grozovitosti srednjeveške upade Tatarjev. Po številu človeških žrtev je prekosilo vse vojne pohode za časa Petra, Katarine in Aleksandra. Rusija je po krivdi komunističnega gospodarskega sistema tako obubožala, da mora po železnih zakonih gospodarskega življenja odvisen del njenega prebivalstva izumreti. Na to pisec statistično dokazuje to svojo trditev.

V prvih letih boljševiškega gospodarstva (1918—1920) je padlo število porodov na 13 od tisoč ljudi, dočim je umrljivost poskočila na 79. Razmerje med umrljivostjo in porodi se je razvijalo sledeče: 1915 21:17, 1917—25: 15, 1920 — 69:15. Te številke pomenijo, da v Petrogradu umrje več ljudi kot jih je umrlo za časa kolere leta 1848. Ob istem času je umrljivost v Moskvi poskočila od 8 na 22 od 1000. Te podatke izpolnjuje statistični

izkaz moskovskega statističnega komiteja. Glasom tega izkaza je iznašalo število prebivalstva v predvojni Rusiji brez ozemlja, ki se je po končani vojni osamosvojilo — 145 milijonov. Štetje 1. 1920 izkazuje 133 milijonov. Od teh 13 milijonov ljudi, ki jih je izgubila sedanja Rusija, odpada 3 milijone na v vojni padle, umrle in pogrešane, 3 milijone ljudi živi v emigraciji, ostalih 6 milijonov pa moramo pripisati posledicam izumiranja.

Izumiranje se prav posebno opazuje na industrijskih in kmetijskih ozemljih; tako se je število prebivalstva gubernij Petrograd in Moskva znižalo za polovico. Na Donskem ozemlju in v guberniji Stavropol je zmanjšano za tretjino. Tega uničujočega procesa ne more zadržati vedba kapitalističnega sistema v sovjetski politiki (tzv. Nep), marveč bo šel ne-
vzdržema dalje.

ARKO LIQUEUR TRIPLE SEC!

Mala oznanila.

Iščem mesta kot vzgojiteljica ali nadziralnica otrok za popoldanske ure od 14.—19. proti brezplačnemu kosilu in večerji. Ponudbe pod »Vzgojiteljica« na upravo »Tabor« 554 3—2

Prodajalka za mesno trgovino dobi službo. Vprašati v posredovalnici Janežič, Slovenska ulica. 558 3—1

Slugo (laboranta) in postražkinjo išče lekarna »Pri sv. Anehu«. 562 3—1

Moško kolo, znamke Puch, v jako dobrem stanu, se takoj proda. Wilsonova ulica št. 23. 557 2—1

Kopalna peč v dobrem stanju se kupi. Ponudbe na upravo pod št. 526. 528 5—3

Soba s kabinetom ali večjo sobo, po možnosti v sredini mesta, išče soliden, akademski naobrazen mlad gospod. Ponudbe pod »Soba« na anonarno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 558

Krasno opremljena soba za dve osebi ali za poročeno par brez otrok se s hrano vred odda s 1. aprilom v najem Naslov peve uprava 554

Dve moški obleki, površnik in tri para čevljev št. 42 na prodaj. Smidt, Koroščeva ul. št. 5, priti, levo. 553

Higijenična brivnica se vsem priporoča. Prvovrstna postražba. Vjekoslav Gjurin, Jurčičeva ulica 9. 1850

Za prevozno in trgovsko podjetje z ugodnimi akordnimi pogodbami iščem

družabnika

s kapitalom najmanj 200.000 K. Če je znesek večji, bom tudi s svoje strani povišal akcijsko vlogo. Naslov v upravi. 561

Opravična št. E 10/23-10.

Dražbeni oklic.

Dne 26. aprila 1923 ob 9. uri dopoldne bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 10 dražba nepremičnin, zemljiška knjiga Ščavnica vlož. št. 40.

Cenilna vrednost 244.449 K 50 v, pritliklin: 600 K, najmanjši ponudnik 163.366 K 34 v.

Pravice, ki ne bi pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Drugače pa se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče pri Sv. Lenartu v Slov. gor. dne 14. marca 1923. 565

Išče se

zmožna knjigovodkinja, ki zna nekaj italijanščine. Ponudbe advokatu Müller. 560

Damski velur-kostum

dunajski model, skoraj nov, za 1000 Din. na prodaj. Razlagova ulica 23-I, dr. M. 559

Velika izbira vsakovrstnih ročnih torbic, listnic, kovčkov, gamaš i. t. d.

Gonilni jermeni la vrste od 30—350 mm v zalogi 525 10—3

Iv. Kravos, Maribor

Telefon 207 Aleksandrova c. 13. Telefon 207

Manufakturna trgovina

FRANJO MAJER, MARIBOR

Glavni trg št. 9

Zaloga raznovrstnega češkega sukna, ševijota in kamgarna za moške in ženske obleke, platna, perila, nogavic, sešitih odev, pirotskih preprog itd. 5593

Perilo, klobuke, dežne plašče,

čevlje, gamaše, dežnike, palice, ter razno modno in galanterijsko blago v veliki izbiri, najceneje pri

JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2

Najboljše in najcenejše

pa tudi najlepše blago za obleke, kakor sukno, hlačevina, volneno blago, plavina, cefir, šifon, platno, izgotovljene obleke, srajce, predpasniki, nogavice, robci, odeje itd. se dobi prvovrstno pri

I. N. Šoštarč, Maribor

Aleksandrova cesta št. 13. 257

Čilski soliter

Tomaževa žlindra, kalijeva sol, kajnit, kostni in rudninski superfosfat ter modra galica in žveplo

vedno v zalogi pri

Tonejc & Rozman, Maribor

Aleksandrova cesta 35. 213

Veletgovina z železnino

Pinter & Lenard

Telefon št. 282 Maribor Telefon št. 282

Brzojavni naslov: Pinter Maribor

V zalogi se nahaja: Traverze, cement, železo vseh vrst, pločevina, štedilniki, žica, žičniki, pumpe, razne cevi, kovanja za zgradbo in pohištvo, kuhinjska posoda vilita in pločevinasta, kovaško, ključavničarsko in mizersko orodje, kose, brusni kamni in vsi v železniško stroko spadajoči predmeti. Blagajne vseh vrst, verige domače tovarne. Postrežba točna, cene solidne! 2576

Zamenjava stanovanja.

Snažno stanovanje v Sodni ulici z eno sobo in kuhinjo se zamenja s stanovanjem z dvema sobama in kuhinjo, event. tudi v okolici. Naslov peve uprava.

Pristopajte k Jugoslovnski Matici.

Zaradi odpovedi skladišča na Slomškovem trgu

velika razprodaja zalog pohištva in preprog

podjetja

Karel Preis, Maribor, Gosposka ul. 20 (Pirchanova hiša)

Raznovrstno pohištvo, posteljnina, preproge i. t. d. se dobe po znatno znižanih cenah do 1. aprila 1923. — Zelo nizke cene. — Ogled prost in neobvezen. — Ceniki brezplačno. — Na debelo in drobno.